

Wijkraadpleging Overvecht 2008

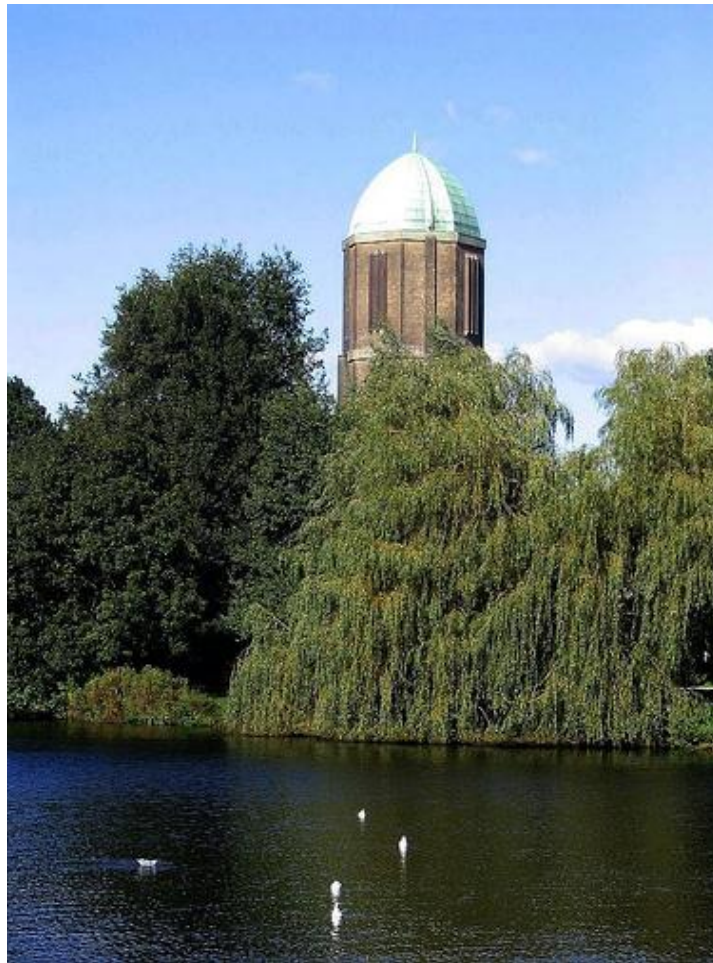
Onveiligheidsgevoelens

Utrecht, december 2009

*Rapportage:
Ing J.M. Roodzand RI
Drs. J. Nagelmaeker
A. van den Heuvel, BSc*

ROODZAND
ADVICE

In opdracht van de Wijkraad Overvecht.

<p>Roodzand Advice ⌘ Gravesandestraat 8 3817 SZ Amersfoort T: 06 200 133 65 E: info@roodzandadvice.nl W: http://www.roodzandadvice.nl</p>	<p>Labyrinth Onderzoek & Advies Ondiep Zuidzijde 6 3551 BW Utrecht T: 030 2627191 E: info@labyrinthonderzoek.nl W: http://www.labyrinthonderzoek.nl</p>
--	--

Inhoudsopgave

---

1. SAMENVATTING	5
DOEL	5
RESULTATEN RAADPLEGING BURGER	5
<i>Veiligheidsbeleving</i>	5
<i>Beleving buurtproblemen en slachtofferschap</i>	5
<i>Contact met politie</i>	5
<i>Huisjesmelkers/onrechtmatige bewoning</i>	6
RESULTATEN INTERVIEWS PROFESSIONALS	6
ANALYSE RESULTATEN, ANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN	6
AANBEVELINGEN	7
2. INLEIDING	8
3. BETROKKENEN WIJKRAADPLEGING	9
UITVOEREND	9
GEOGRAFISCH	9
BURGERS	9
PROFESSIONALS	10
DERDEN	10
4. BENADERING WIJKRAADPLEGING	11
RESPONS	12
LEESWIJZER	12
5. RESULTATEN RAADPLEGING BURGERS	13
PROFIELSCHETS	13
VEILIGHEIDSBELEVING	13
BELEVING BUURTPROBLEMEN	16
SLACHTOFFERSCHAP	17
ONVEILIGE PLEKKEN	19
POLITIE	19
HUISJESMELKERS/ONRECHTMATIGE BEWONING	20
6. BELANGRIJKSTE CONSTATERINGEN RAADPLEGING BURGERS	22
VEILIGHEIDSBELEVING	22
BELEVING BUURTPROBLEMEN, SLACHTOFFERSCHAP EN PREVENTIE	22
ONVEILIGE PLEKKEN EN CONTACT MET POLITIE	23
INZET POLITIE	23
HUISJESMELKERS/ONRECHTMATIGE BEWONING	23
7. RESULTATEN GESPREKKEN PROFESSIONALS	25
REFLECTIE OP WIJKRAADPLEGING	25
OVERLEVEN	25
CONTACTEN BURGERS	26
VOGELAAR KANSEN	26
MELDINGBEREIDHEID	27

SAMENWERKEN	27
SIGNAALFUNCTIE	28
UTRECHT VEILIG!	29
WIJKACTIEPLAN SCHOON, HEEL & VEILIG	30
8. ANALYSE RESULTATEN, ANTWOORDEN ONDERZOEKSVRAGEN	31
9. AANBEVELINGEN	33
A1 VERVOLGONDERZOEK ONVEILIGE PLEKKEN EN EFFECT STRAATCOACHES	33
A2 VERVOLGONDERZOEK RELATIE BURGERS EN POLITIE/KETENPARTNERS EN SAMENWERKING	34
B & C CONTACTEN BURGERS EN SAMENWERKEN:	35
B1 ONDERZOEK INFORMATIE VOOR PROFESSIONAL EN ACTIEF BETROKKEN BURGERS	35
C1 ONDERZOEKSRISULTAAT ALS IMPULS VOOR SAMENWERKINGSPROCES	36
BIJLAGEN	37

1. Samenvatting

De werkgroep veiligheid van de wijkraad Overvecht heeft als thema voor de wijkraadpleging 2008 de volgende invalshoek genomen: *De veiligheid in de wijk Overvecht is een terugkerend onderwerp van discussie in de wijk en dus ook van belang voor de Wijkraad. Zowel de cijfermatige als de ervaren (on)veiligheid van de bewoners in Overvecht zijn daarin belangrijke punten*

Doel

De wijkraadpleging was erop gericht op basis van een onderzoek naar de onveiligheidsgevoelens van de bewoners inzicht te krijgen in hoe:

- » het komt dat de sociale cohesie niet verbetert ondanks alle inspanningen;
- » de onveiligheidsgevoelens zijn te verminderd en welke rol de bewoners hierin kunnen spelen;
- » de rol van de professionals hierin kan zijn;

Het hoofddoel van dit onderzoek is daartoe gedefinieerd als het in kaart brengen van de mate waarin de bewoners van de Utrechtse wijk Overvecht zich onveilig voelen en op welke manier deze onveiligheid zich uit. Hierbij ligt de nadruk op óf bewoners zich onveilig voelen, waarom dit zo is en op welke plekken in de wijk dit vaak voorkomt. Daarnaast komen misdrijven waarvan de respondenten slachtoffer zijn geworden, contact met de politie en huisjesmelkers aan bod. De verkregen informatie zal gespiegeld worden aan de indrukken binnen professionele organisaties die binnen Overvecht actief zijn. Vanuit de analyse van de verkregen informatie worden aanbevelingen gegeven aan wijkraad en via de raad aan derden.

Resultaten raadpleging burger

Veiligheidsbeleving

De helft van de respondenten voelt zich wel eens onveilig in Overvecht, waarbij wordt aangegeven dat dit vooral veroorzaakt wordt door overlast van jongeren. Bijna een kwart van de respondenten heeft wel eens meegewerkt aan veiligheids- of buurtpreventieprojecten, of heeft iets anders ondernomen om de veiligheid in Overvecht te verbeteren. Een klein deel van de respondenten, namelijk 10%, zegt zich hiervoor op het moment actief in te zetten. Daarnaast geeft een derde aan op dit moment hiervoor nog niet actief te zijn, maar wel een bijdrage te willen leveren. Slechts 15% van de respondenten geeft aan van mening te zijn dat Overvecht het afgelopen jaar veiliger is geworden, tegenover 30% die vindt dat het in diezelfde periode onveiliger is geworden.

Beleving buurtproblemen en slachtofferschap

Groepen jongeren geven volgens de respondenten het vaakst overlast in de buurt. Daarnaast zijn diefstal uit en beschadiging van auto's en woninginbraken veel voorkomende misdrijven. Een groot deel van de respondenten, namelijk 43%, is in de afgelopen vijf jaar wel eens het slachtoffer geweest van een misdrijf in Overvecht. Deze misdrijven hebben vooral plaats gevonden bij de respondent thuis of in een andere woning in Overvecht. Slechts een klein deel vindt plaats op straat, op station Overvecht en in winkelcentra. De helft van de respondenten geeft aan bepaalde plekken te vermijden omdat zij zich daar onveilig voelen.

Contact met politie

Iets meer dan de helft van de respondenten vindt dat er door de politie onvoldoende gedaan wordt om

de veiligheid in Overvecht te handhaven. Ongeveer de helft heeft wel eens contact gezocht met de gemeente, politie of andere instanties met klachten over de leefbaarheid of misdrijven in de buurt. De helft van hen heeft hier een positief gevoel aan overgehouden

Huisjesmelkers/onrechtmatige bewoning

Bijna een derde van de respondenten geeft aan niets te weten over huisjesmelkers in Overvecht. Slechts 6% van de respondenten geeft daarnaast aan van mening te zijn dat de gemeente voldoende doet om de huisjesmelkers aan te pakken.

Ten aanzien van een aantal onderwerpen zijn in de uitwerking/analyse ideeën ontstaan om door middel van een verder onderzoek aanvullende informatie beschikbaar te krijgen die een bijdrage aan de aanbevelingen kunnen leveren. Omdat de inzet van de buurtcoaches net actueel was tijdens de feitelijke raadpleging, ziet het onderzoeksteam ook mogelijkheden via een tweede raadpleging, meer toegespitst op deze inzet te toetsen in hoeverre de burgers de inzet van de straatcoaches ervaren als een positieve invloed op de onveiligheidsgevoelens.

Resultaten interviews professionals

De gesprekken met de professionals tonen de motivatie en inzet van de verschillende organisaties om blijvend mee te werken aan het verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid in de wijk. Zowel individueel als in verschillende samenwerkingsverbanden is men op vele terreinen actief. In de gesprekken komt de schrijnende situatie van veel buurtbewoners aan de orde. Het woord *overleven* wordt daarbij veelvuldig gebruikt. In die gesprekken is indirect ook ingegaan op de sociale cohesie binnen de wijken en de mogelijkheden om burgers en professionals te betrekken bij het verder verbeteren van de leefbaarheid van de wijk. Daarin is naar de individuele rollen gekeken maar is ook de samenwerking tussen de professionals onderling en tussen de professionals en burgers nadrukkelijk aan de orde geweest.

Analyse resultaten, antwoorden onderzoeksvragen

In de gesprekken met de bewoners en professionals kwam naar voren dat binnen de wijk met name de autochtone bewoners zich momenteel (voor een deel) inspannen om aan de leefbaarheid en het sociale klimaat binnen de wijk te werken. In de gesprekken met de professionals, en ook praktisch in het benaderen van deelnemers voor de raadpleging blijken de allochtone bewoners moeilijk te bereiken. Cumulus gaf in dat kader o.a. aan bewust bij het personeelsbeleid rekening te houden met de verschillende culturen om hier verbetering in te brengen.

Contacten tussen allochtone en autochtone bewoners zijn zeer beperkt en vanuit het oogpunt van sociale cohesie in de wijk te verwaarlozen. Uit de gesprekken met de bewoners blijkt dat men in feite langs elkaar heen leeft. Opmerkingen van autochtonen als %Overvecht zien we als een tweede Kanaleneiland+worden in dat perspectief gehoord.

Uit de gesprekken met de professionals blijkt dat daar onderkend wordt dat de interactie met de bewoners belangrijk is. Daarbij zijn voorbeelden genoemd van trajecten waar die interactie is opgezocht en projectmatig stappen zijn gezet. Het aanbrengen van continuïteit in dit soort activiteiten en zo de bewoners %blijvend+ mobiliseren blijkt evenwel door verschillende (organisatorische en sociale aspecten) erg lastig.

Hierdoor gaan initiatieven verloren en zijn er te weinig gemeenschappelijke activiteiten en doelen die bij kunnen dragen aan een %wijk Overvechters+ gevoel over de grens van allochtoon en autochtoon heen. Dat verklaart waarom tot op heden de sociale cohesie achter blijft.

Vanuit de resultaten zijn een aantal conclusies te trekken die naar de mening van het onderzoeksteam de onveiligheidsgevoelens voor een deel kunnen wegnemen.

- Om de gevoelens weg te nemen blijft de blijvende aandacht op het daadwerkelijk terugdringen van de genoemde overlastsituaties van belang. Daarnaast is het inzetten op het vertalen van de cijfermatige resultaten in afnemende onveiligheidsgevoelens bij de burgers door het (blijven) communiceren met hen via alle mogelijke wegen.
- Het nadrukkelijk inzetten op het verhogen van de participatie van de burgers in de activiteiten om de wijk veiliger te krijgen, daarbij de in de raadpleging naar voren gekomen latente wil van de bewoners om mee te doen als eerste te mobiliseren.

Vanuit de raadpleging wordt via een aanbeveling voorgesteld deze participatie onderdeel te maken van een aanvullende gespreksronde met de burgers (met hiervoor genoemde nadruk op bewonersgroep die aangeeft mee te willen doen).

Wil deze benadering succesvol zijn is een nauwe samenwerking met de professionals noodzakelijk. Om die reden wordt de wijkraad aanbevolen deze resultaten met de professionals te delen en hen aan te sporen deze waar mogelijk te concretiseren (daarbij de hieronder geformuleerde aanbevelingen als eerste stap mee te nemen).

Ten slotte is als waardevol thema vanuit de raadpleging het begrip samenwerking naar voren gekomen. Met daarin als aandachtsgebieden het zo mogelijk verder optimaliseren van de bestaande samenwerking tussen de verschillende ketenpartners, en daarnaast het intensiveren van (betrokken) bewoners bij deze en evt. aanvullende samenwerkingsverbanden.

Aanbevelingen

Op basis van een analyse van de resultaten van de wijkraadpleging wordt de raad aanbevolen om in overleg met de gemeente en de andere betrokken ketenpartners de volgende stappen te overwegen:

- » Verdiepingsonderzoek naar de volgende thema's:
  - > Onveilige plekken, en het effect dat burgers van de ingezette straatcoaches ervaren;
  - > Relatie burgers ↔ politie en eventueel breder naar alle ketenpartners. Hiermee wordt een beter inzicht verkregen in evt. knelpunten en kan de voorgestelde samenwerking tussen professionals en burgers een beter fundament krijgen. In dit onderzoek zal tevens aan de burgers gevraagd worden welke mogelijkheden zij zien m.b.t. de eigen inzet voor de leefbaarheid. Ook kan gevraagd worden welke informatie (uitwisseling) zij belangrijk vinden.
- » Ondersteunen samenwerking met burgers en tussen ketenpartners
  - > Benutten onderzoeksresultaten als impuls voor samenwerkingsproces. Daarbij wordt de wijkraad geadviseerd de ketenpartners op basis van het onderzoek een workshop te laten organiseren om de onderwerpen en mogelijkheden in de wijk die genoemd worden te bespreken. Daarbij adviseert het onderzoeksteam dit te ondersteunen door deskundigen met ervaring op het gebied van (praktisch en toegepast) wetenschappelijk onderzoek in dit kader.

2. Inleiding

De werkgroep veiligheid van de wijkraad Overvecht heeft als thema voor de wijkraadpleging 2008 de volgende invalshoek genomen: *De veiligheid in de wijk Overvecht is een terugkerend onderwerp van discussie in de wijk en dus ook van belang voor de Wijkraad. Zowel de cijfermatige als de ervaren (on)veiligheid van de bewoners in Overvecht zijn daarin belangrijke punten*

Al jarenlang geven de bewoners van deze wijk aan dat zij zich in hun buurt onveilig voelen. Ondanks het feit dat veel bewoners van Overvecht actief zijn in de buurt en zich daar verantwoordelijk voor voelen, geven de bewoners in het algemeen negatieve rapportcijfers in de verschillende onderzoeken. In het analyseren van deze situatie spelen naast de burgers ook de professionals een belangrijke rol. De werkgroep heeft in het verleden al gesprekken gevoerd met hen, en ziet in de inzet van deze professionals een positieve ontwikkeling.

De wijkraadpleging was erop gericht inzicht te krijgen in hoe:

- » het komt dat de sociale cohesie niet verbetert ondanks alle inspanningen;
- » de onveiligheidsgevoelens zijn te verminderd en welke rol kunnen de bewoners hierin spelen;
- » de rol van de professionals hierin kan zijn;

De wijkraadpleging was opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- » Voorbereiding door gesprekken met veiligheidsteam en analyse bestaande gegevens;
- » Open gesprekken met bewoners in de wijk met focus op buurten Spoorzone en Gagel;
- » Algemene enquête waarvoor aandacht is gevraagd aan, en respons verkregen van geheel de wijk
- » Interviews met professionals van het wijkbureau, de politie, woningcorporaties en welzijn;
- » Analyse resultaten en opstellen eindrapport;
- » Opleveren rapportage.

De resultaten uit de raadpleging geven een breder beeld van de gevoelens en zorgen van de burgers, schetsten de visie op de situatie vanuit het perspectief van de professionals en geven via de conclusies een aantal handreikingen om op basis van deze activiteit een volgende stap op weg naar een veiliger en leefbaarder Overvecht te zetten.

Uit de cijfers over veiligheid blijkt dat er begin 2008 in het urgentiegebied Overvecht minder criminaliteit, vandalisme, jongerenoverlast, auto-inbraak, woninginbraak en geweld is dan begin 2007. Helaas komen de cijfers nog niet overeen met het persoonlijke gevoel van veiligheid van de bewoners. Verbetering van het veiligheidsgevoel is nu voor gemeente en openbaar ministerie de uitdaging voor het komend jaar.

3. Betrokkenen wijkraadpleging

Uitvoerend

- » De wijkraadpleging is onder (eind)verantwoordelijkheid van Roodzand Advice uitgevoerd. Roodzand Advice heeft vanuit haar ervaring in trajecten gericht op het innovatief ondersteunen van professionals en burgers op het gebied van de veiligheid en leefbaarheid haar kennis en visie ingebracht. Het bureau heeft tevens de interviews met de professionals gevoerd en meegewerkt aan de analyse van de resultaten en de eindredactie van dit rapport voor haar rekening genomen.
- » Het onderzoeksbureau Labyrinth dat de uitvoerende werkzaamheden van de gesprekken met de burgers, de enquête en de verwerking en analyse van de resultaten voor haar rekening heeft genomen.
- » De veiligheidscommissie van de wijkraad, die actief meegedacht en gewerkt hebben o.a. in het bepalen van de juiste samenstelling van de gesproken burgers en professionals en in de analyses.

Geografisch

Qua geografische afbakening heeft de raadpleging de gehele wijk in ogenschouw genomen. Mede op basis van gesprekken in de eerste analyse fase is voor de open gesprekken gekozen voor een accent op de buurten Spoorzone en Gagel.

Burgers

Voor de bij de wijkraadpleging betrokken burgers geldt het volgende:

- » Verdeling tussen mannen en vrouw is ongeveer gelijk (47%-53%)

Leeftijdopbouw was als volgt:

- » < 25 jaar 30%
- » 25 >= & < 50 35%
- » >= 50 35%

Verdeling herkomst respondent:

- » Nederlands 45%
- » Marokkaans 22%
- » Surinaams 12%
- » Turks 5%
- » Overig 16%
(zowel Westers als niet-Westers)

Professionals

De specifieke interviews met de professionals hebben plaats gevonden met:

- » Mw Maats,   Wijkbureau,   verantwoordelijk veiligheidsbeleid;
- » Mw Tubbing,   Cumulus,   sr. opbouwwerker al vele jaren actief in de wijk;
- » Mw Lommen,   Portaal,   gebiedsmanager o.a. Overvecht;
- » Dhr ter Brink,   Mitros,   portefeuillebeheerder o.a. Overvecht
- » Dhr Bekkers,   Politie   als wijkchef nauw betrokken bij de wijk.

Daarnaast hebben bij verschillende gelegenheden korte gesprekken tussen professionals en bij de wijkraadpleging betrokkenen plaats gevonden.

Derden

In de eerste analyse fase hebben gesprekken plaats gevonden met o.a. de heer van Os van de Politieacademie. Daarin is gekeken naar innovatieve benaderingen voor de wijkraadpleging. Deze zijn erop gericht de verschillende (on)veiligheidssignalen vanuit de wijk(bewoners) via een korte en duidelijke communicatielijn tussen hen en de professionals te kanaliseren. Daardoor kan er effectief op gereageerd worden. Hoewel de mogelijkheden binnen het team en ook door de geconsulteerde professionals als erg interessant werden beschouwd is omwille van de beschikbare tijd en het budget besloten in deze raadpleging hier geen gebruik van te maken.

4. Benadering wijkraadpleging

Na de voorbereiding in 2008, hebben Onderzoeksbureau Labyrinth en Roodzand Advice in de eerste maanden van 2009 het onderzoek uitgevoerd onder de bewoners van de Utrechtse wijk Overvecht. Voor de raadpleging is gekozen voor een gerichte benadering van bewoners en een beperkt deel via de aselechte benadering:

- » 2/3 via gerichte uitnodiging interview, en/of uitnodiging tot deelname via on-line optie;
- » 1/3 aselechte via interviews in drukbezochte locaties, en via respons op oproep in Dreefnieuws.

Motivatie hierbij is de wens bewoners te bereiken die vaak niet spontaan aan raadplegingen deel zullen nemen. Hiermee wordt voorkomen dat de groep potentiële klagers een relatief groot aandeel opeist. De doelgroep is via het brede netwerk van de leden van de veiligheidscommissie en via hen weer verder de wijk in, gelokaliseerd en persoonlijk benaderd. Deze werkwijze heeft meer tijd gevraagd dan initieel gepland maar in overleg met de veiligheidscommissie is de langere doorlooptijd geaccepteerd.

De respondenten hebben vragen over de veiligheidsbeleving in hun wijk beantwoord. Ze konden aangeven of ze zich wel eens onveilig voelen in Overvecht, waarom dit zo is en op welke plekken in de wijk dit voorkomt. Daarnaast is in de enquête gevraagd naar de beleving van buurtproblemen van de bewoners. Hierbij konden de respondenten aangeven hoe vaak verschillende misdrijven in de wijk voorkomen en of ze er in de afgelopen vijf jaar slachtoffer van zijn geweest. Ook is de vraag welke problemen in de wijk door de respondenten als belangrijkste ervaren worden aan de orde geweest en welke plekken in de wijk worden vermeden in verband met een onveiligheidsgevoel. Tot slot is het eventuele contact met de politie en andere ketenpartners aan bod gekomen en is gepeild wat de respondenten weten over en vinden van huisjesmelkers in Overvecht.

In de interviews is bewust gewerkt met open vragen zodat de respondenten geprikkeld werden hun eigen beeld te schetsen. Hierdoor is een divers palet aan gegevens beschikbaar gekomen die in deze rapportage (en mogelijk ook daarna in andere analyses) waardevolle inzichten op (zullen) leveren.

Respons

Namens de wijkraad Overvecht zijn 300 schriftelijke enquêtes verstuurd naar de bewoners van de Utrechtse wijk Overvecht. Daarnaast is een aantal respondenten geïnterviewd op drukbezochte locaties in de wijk en door middel van respons op een oproep in het Dreefnieuws. Van de mensen die bij de verschillende winkelcentra zijn aangesproken, en die bewoner van Overvecht zijn, heeft 35% meegedaan aan het onderzoek. Van de mensen die via een schriftelijke enquête benaderd zijn, heeft 36% meegedaan aan het onderzoek. Overvecht bestaat uit ongeveer 15.700 huishoudens¹. In dit onderzoek is met een deelname van 164 respondenten (maximaal één respondent per huishouden) de mening van 1% van de huishoudens achterhaald. Daarnaast zijn als onderdeel van de wijkraadpleging vijf interviews gehouden met professionals die actief zijn binnen de wijk op het gebied van veiligheid.

Tabel 4.1: Respons uitgesplitst naar geslacht en etniciteit (N=164), 2009

Geslacht		Etniciteit	
<i>Man</i>	<i>Vrouw</i>	<i>Autochtoon</i>	<i>Allochtoon</i>
47%	53%	48%	52%

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Leeswijzer

De resultaten zijn overwegend weergegeven in percentages. Door afrondingsverschillen kan het wel eens voorkomen dat totalen niet op precies 100% lijken uit te komen. Dit is wél het geval, tenzij dit expliciet wordt vermeld.

In theorie is het mogelijk dat de deelnemers aan een onderzoek een significant andere mening hebben ten aanzien van het onderwerp dan de mensen die niet willen deelnemen (non-respondenten). Het is immers bekend dat bewoners met relatief meer overlast eerder aan het onderzoek deelnemen en hierdoor is het aannemelijk dat non-respondenten met precies dezelfde achtergrondkenmerken als de respondenten (bijvoorbeeld leeftijd en geslacht) minder overlast ervaren. Hierdoor kunnen de onderzoeksresultaten enigszins vertekend raken. Het is raadzaam om hier bij de bestudering van de cijfers rekening mee te houden.

¹ Bron: Gemeente Utrecht, WistUdata

5. Resultaten raadpleging burgers

In dit hoofdstuk worden de feitelijke gegevens vanuit de raadpleging van de burgers gepresenteerd. In het volgende hoofdstuk worden door de onderzoekers vanuit de uitgevoerde analyse een aantal kanttekeningen bij deze gegevens geplaatst als opmaat naar de aanbevelingen.

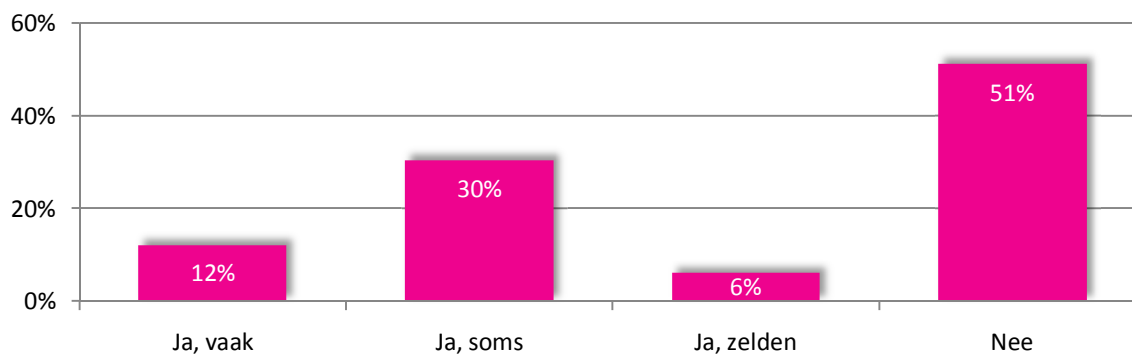
Profielschets

De respondenten wonen gemiddeld 16 jaar in Overvecht. Er hebben ongeveer evenveel vrouwen als mannen deelgenomen aan dit onderzoek, namelijk 47% vrouwen en 53% mannen. De gemiddelde leeftijd bedraagt 44 jaar. Verreweg de meeste respondenten, namelijk 74%, zijn geboren in Nederland. Daarnaast is 12% van de respondenten geboren in Marokko en 7% in Suriname of de Antillen. Van de respondenten die in Nederland zijn geboren, heeft 14% ouders die in Marokko zijn geboren, 7% ouders die in Turkije zijn geboren en 6% ouders die in Suriname zijn geboren.

Veiligheidsbeleving

Figuur 5.1 laat zien dat de helft van de respondenten zich nooit onveilig voelt in Overvecht, 12% voelt zich er vaak onveilig, 30% soms en 6% zelden. Dit verschilt nauwelijks met een meting van de Gemeente Utrecht een jaar eerder in de Wijkenmonitor 2009, toen eveneens bijna de helft van de respondenten aangaf wel eens een onveilig gevoel te hebben in Overvecht². Dit percentage is echter wel hoger dan die voor heel Utrecht in 2008: 41% van de Utrechters voelde zich in 2008 wel eens onveilig³. Deze respondenten zeggen vaak dat zij zich in Overvecht onveilig voelen door overlast van jongeren. Zie bijlage 1 voor een compleet overzicht van de genoemde redenen voor onveiligheidsgevoelens.

Figuur 5.1: Voelt u zich wel eens onveilig in Overvecht? (N=164), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

In de Wijkenmonitor 2009 van de Gemeente Utrecht, waarin gegevens over 2008 worden weergegeven, staat dat Overvecht bij de vijf meest ongunstige wijken op het gebied van de veiligheid vertegenwoordigd is met drie subwijken. Deze subwijken zijn Taagdreef, Zamenhofdreef met Winkelcentrum Overvecht, Amazonedreef, Wolgadreef en Neckardreef. Daarnaast scoort Overvecht het slechtst van alle wijken in Utrecht als het gaat om het gevoel van veiligheid in de buurt. Tabel 5.1 laat de cijfers uit de Monitor Krachtwijken 2009 zien van het aantal buurtonveiligheidsgevoelens in de Utrechtse krachtwijken Ondiep

² Bron: Gemeente Utrecht - Wijkenmonitor 2009q

³ Bron: Gemeente Utrecht - Utrecht Monitor 2009q

en Zuilen-Oost. In Ondiep is dit de afgelopen jaren gedaald, terwijl het in Zuilen-Oost juist is toegenomen. Zoals uit de hiervoor geplaatste figuur blijkt, voelt 42% van de respondenten zich soms of vaak onveilig in Overvecht. Dit aandeel is hoger dan in Ondiep en heel Utrecht, maar lager dan in Zuilen-Oost in 2008.

Tabel 5.1: Aandeel buurtveiligheidsgevoelens

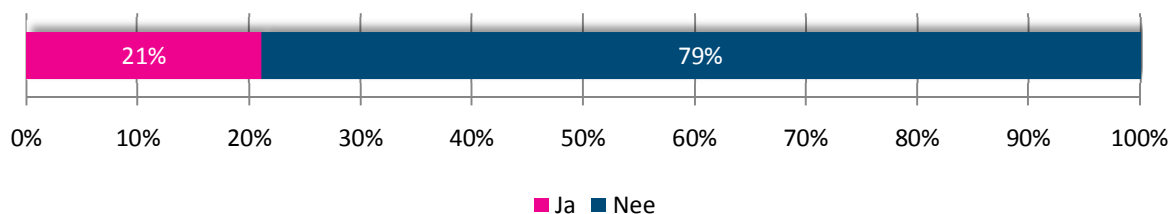
	2006	2007	2008
Ondiep	47%	38%	36%
Zuilen-Oost	40%	52%	58%
Utrecht	31%	29%	32%

Bron: Monitor Krachtwijken 2009

Het is vermeldenswaardig om te noemen dat in de ambities en prioriteiten over veiligheid in Utrecht van de driehoek Utrecht stad (burgemeester, officier van justitie en districtschef Utrecht centrum) tot en met 2010 het volgende wordt aangegeven: de doelstelling is dat het algemene onveiligheidsgevoel, dus het percentage bewoners dat aangeeft zich vaak of wel eens onveilig te voelen, te doen dalen van 51% in 2002 naar 37% in 2010. Dit is al gedaald van 51% in 2002 naar 40% in 2006, 38% in 2007 en 41% in 2008. Overvecht staat er voorsnog met 47% in 2008 zeer ongunstig voor.

21% van de respondenten heeft wel eens meegewerkt aan veiligheids- of buurtpreventieprojecten of heeft iets anders ondernomen om de veiligheid in Overvecht te verbeteren (zie figuur 5.2). Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het organiseren van een avond voor buurtbewoners, zitting nemen in een bewonerscommissie, of met de burens de straat schoonmaken. Een overzicht van de overige antwoorden is gegeven in bijlage 2.

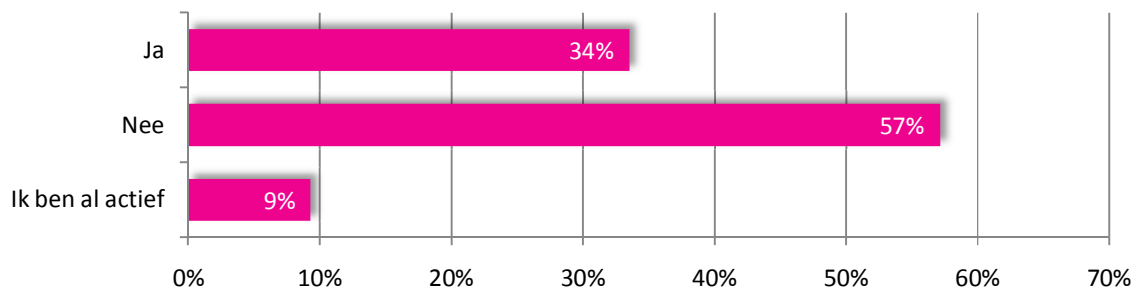
Figuur 5.2: Heeft u wel eens meegewerkt aan veiligheidsprojecten / buurtpreventieprojecten in Overvecht, of iets anders ondernomen? (N=161), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Figuur 5.3 laat zien dat een derde van de respondenten aangeeft bij te willen dragen aan het behoud van een veilige buurt en wijk. Daarnaast zegt 57% geen bijdrage te willen leveren en is 9% al actief. Bijlage 3 geeft een overzicht van wat de respondenten die een bijdrage willen leveren dan zouden willen doen. Voorbeelden hiervan zijn het melden van incidenten, samen met buurtbewoners iets ondernemen of een buurtwacht oprichten.

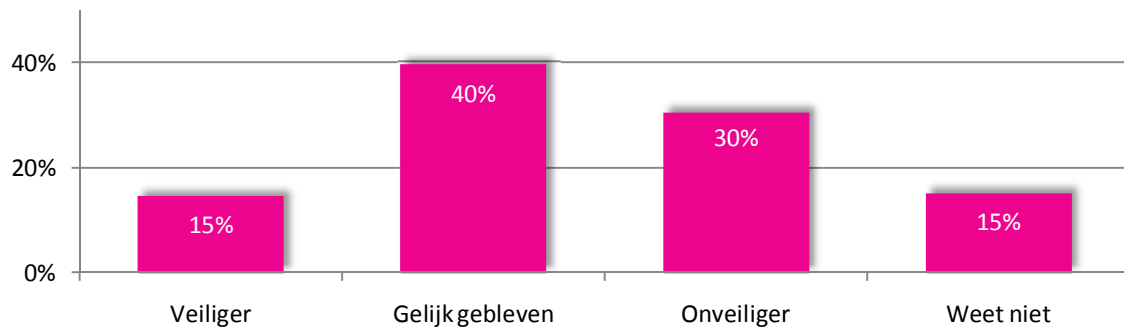
Figuur 5.3: Zou u een bijdrage willen leveren om de buurt en wijk veilig te houden? (N=161), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Zoals is getoond in figuur 5.4 vindt 15% van de respondenten dat Overvecht het afgelopen jaar veiliger is geworden. Zij vinden het veiliger omdat er meer toezicht is, er meer politie op straat aanwezig is en er camera's zijn geplaatst (zie bijlage 4). Daarentegen is 30% van de respondenten van mening dat de wijk onveiliger is geworden, doordat de criminaliteit is toegenomen, er veel hangjongeren rondlopen en het aantal woninginbraken toeneemt (zie bijlage 5).

Figuur 5.4: Vindt u dat Overvecht het afgelopen jaar veiliger of onveiliger is geworden (N=164), 2009

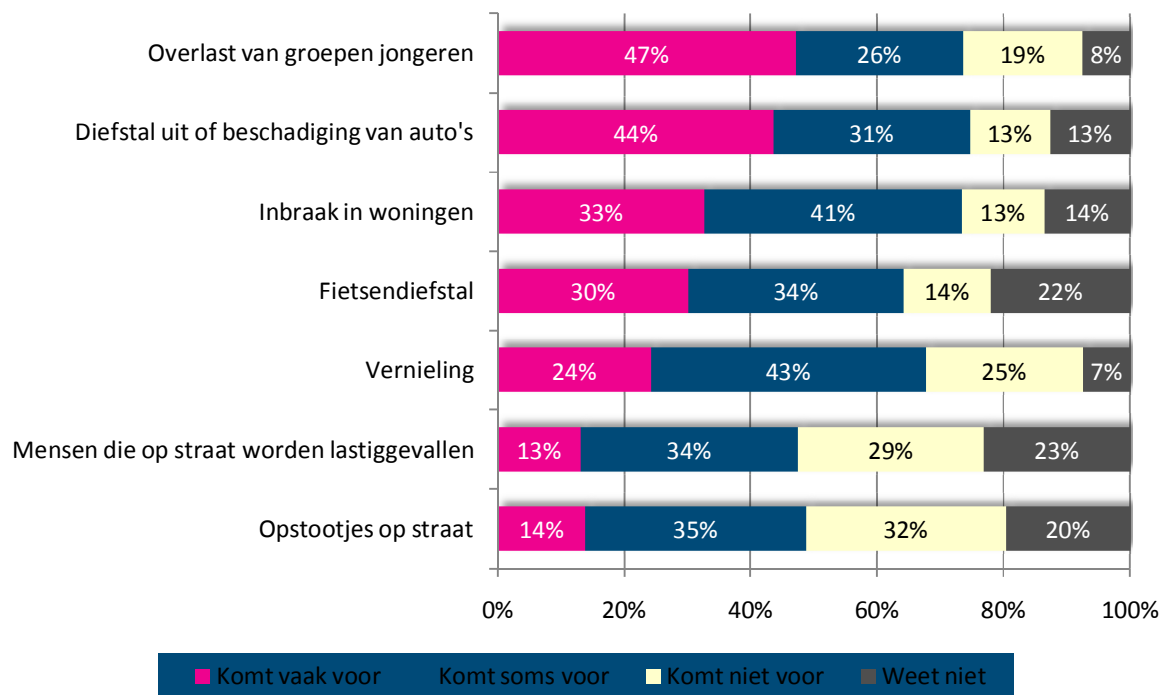

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Beleving buurtproblemen

Figuur 5.5 geeft een overzicht van de voorvallen en misdrijven die in de buurt voorkomen. Respondenten kunnen aangeven hoe vaak dit naar hun mening voorkomt in hun buurt, dus in de straat waarin ze wonen en de straten in de nabije omgeving van de woning. Door bijna de helft van de respondenten wordt aangegeven dat overlast van groepen jongeren vaak voorkomt. Ook diefstal uit of beschadiging van auto's en inbraak in woningen zijn veel voorkomende misdrijven. Opstootjes op straat en mensen die op straat worden lastiggevallen komen relatief weinig voor.

Figuur 5.5: Voorvallen / misdrijven in uw buurt (N=160), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

De Monitor Krachtwijken 2009 van de gemeente Utrecht geeft een overzicht van het aandeel vaak ervaren jongerenoverlast in de buurt van de wijken Kanaleneiland, Ondiep, Overvecht en Zuilen-Oost, (zie tabel 5.2). Hieruit blijkt dat de vaak ervaren jongerenoverlast in Overvecht tussen 2006 en 2008 enigszins gedaald is en dat in 2008 in Kanaleneiland en Zuilen-Oost meer overlast door jongeren wordt ervaren dan in Overvecht. Uit bovenstaande figuur bleek echter dat de door de respondenten genoemde jongerenoverlast hoger is, namelijk 47% vaak ervaren overlast tegenover 35% in de Monitor Krachtwijken 2009.

Tabel 5.2: Aandeel vaak ervaren jongerenoverlast in de buurt

	2006	2007	2008
Kanaleneiland	55%	42%	41%
Ondiep	37%	34%	29%
Overvecht	43%	35%	35%
Zuilen-Oost	22%	39%	37%
Utrecht	22%	19%	19%

Tabel 5.3 laat zien dat volgens de Monitor Krachtwijken 2009 het aantal geregistreerde autokraken in Overvecht de afgelopen jaren is afgenomen van 36 naar 18 per 1000 inwoners. Dit aantal is lager dan in de andere krachtwijken in Utrecht en ongeveer even hoog als in heel Utrecht. Van de respondenten in de hier uitgevoerde veiligheidsmonitor geeft echter maar liefst 44% aan dat diefstal uit of beschadiging van auto's vaak voorkomt. Dit betekent niet dat die 44% daadwerkelijk slachtoffer hiervan is geworden, maar geeft wel aan dat het, ondanks dat er niet zoveel geregistreerde gevallen zijn, dit wel als een groot probleem wordt ervaren.

Tabel 5.3: Aantal geregistreerde autokraken per 1000 inwoners/arbeitsplaatsen

	2006	2007	2008
Kanaleneiland	40	28	23
Ondiep	30	18	27
Overvecht	36	21	18
Zuilen-Oost	38	23	26
Utrecht	25	20	19

Bron: Monitor Krachtwijken 2009

Het aantal geregistreerde woninginbraken is de afgelopen jaren stabiel met ongeveer 18 per 1000 woningen (zie figuur 5.4). Ook in de andere krachtwijken van Utrecht is geen duidelijke trend te zien, evenals in heel Utrecht. 33% van de respondenten in dit onderzoek geeft aan dat woninginbraak vaak voorkomt in Overvecht. Ook hier betekent dit niet dat er bij 33% daadwerkelijk is ingebroken, maar wel dat het een probleem is dat bij een aanzienlijk deel van de respondenten leeft.

Tabel 5.4: Aantal geregistreerde woninginbraken per 1000 woningen

	2006	2007	2008
Kanaleneiland	20	31	30
Ondiep	23	26	23
Overvecht	18	17	19
Zuilen-Oost	24	27	21
Utrecht	21	19	18

Bron: Monitor Krachtwijken 2009

Vervolgens konden de respondenten noemen wat volgens hen de twee belangrijkste problemen in Overvecht zijn, oftewel de twee problemen waarvan zij vinden dat die met voorrang moeten worden aangepakt. Deze problemen worden weergegeven in bijlage 6. Een veelgenoemd probleem is overlast van hangjongeren. Daarnaast worden inbraken en discriminatie regelmatig genoemd.

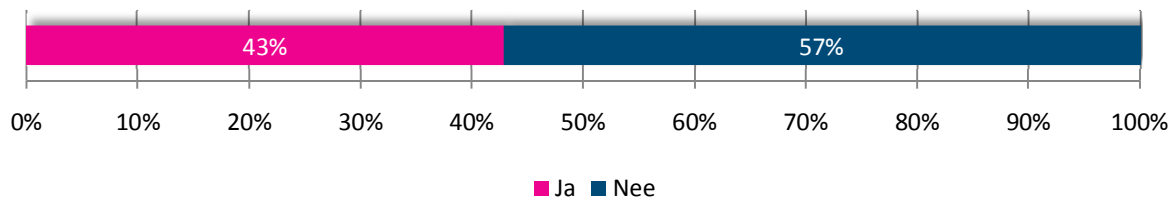
De geconstateerde problemen met jongerenoverlast hebben ook in de Wijkenmonitor een rol gespeeld. Beleidsmatig wil men zien dat deze overlast met een vijfde zal dalen van 22% in 2006 naar 17% in 2010. Overvecht scoort in 2008 met 35% ervaren jongerenoverlast het slechts.

Slachtofferschap

43% van de respondenten in de wijk Overvecht is in de afgelopen vijf jaar wel eens het slachtoffer geworden van een misdrijf in Overvecht (zie figuur 5.6). Zoals is te zien in bijlage 7 zijn zij bijvoorbeeld slachtoffer geworden van inbraken in de auto of de woning, beroving of fietsendiefstal. Hoewel een groot deel van de inwoners van Overvecht hier het slachtoffer van is geworden, is het aantal auto- en

woninginbraken in heel Utrecht tussen 2001 en 2008 afgenomen. In 2001 werden 42 autokraken gepleegd en 24 woninginbraken per 1000 inwoners, tegenover respectievelijk 19 en 18 in 2008⁴.

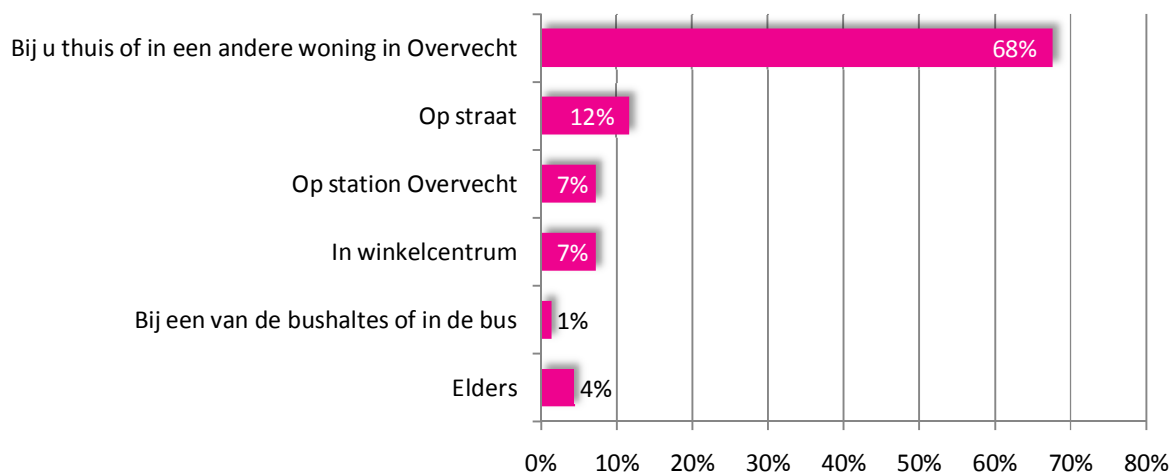
Figuur 5.6: Bent u in de afgelopen vijf jaar wel eens het slachtoffer geworden van een misdrijf in Overvecht? (N=161), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Figuur 5.7 laat zien dat respondenten in de afgelopen vijf jaar vooral thuis of in een andere woning in Overvecht slachtoffer zijn geworden van een misdrijf, namelijk in 68% van de gevallen. 12% Van de respondenten werd slachtoffer van een misdrijf op straat. De straten die hierbij worden genoemd, worden weergegeven in bijlage 8. Aan de hand van deze uitkomsten lijkt het alsof het met het aantal misdrijven op straat, bij stations en in winkelcentra wel meevalt. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat misdrijven die op straat, bij stations en in winkelcentra voorkomen ernstiger van aard zijn en dat deze, hoewel ze minder vaak voorkomen, voor de bewoners van Overvecht problematischer zijn.

Figuur 5.7: Waar gebeurde dit? (N=68), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 9 geeft een overzicht van hoe lang het geleden is dat de respondenten voor het laatst slachtoffer zijn geweest van een misdrijf in Overvecht.

De bewoners van de wijk Overvecht nemen zelf verschillende maatregelen om hun woning en bezittingen te beveiligen. Enkele genomen maatregelen zijn extra sloten op het huis en op de fiets, een alarm voor het huis of de auto, het ophangen van beveiligingscamera's en het aanbrengen van meer verlichting om

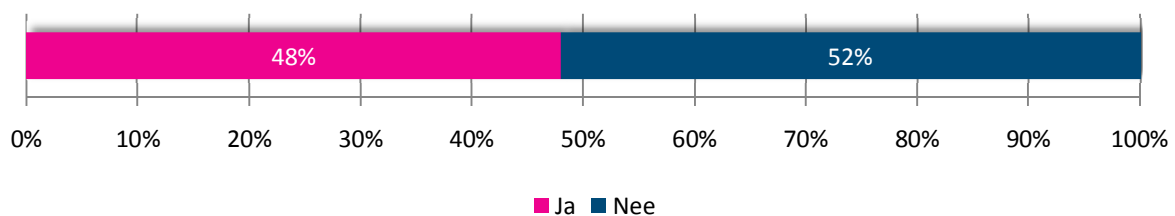
⁴ Bron: Gemeente Utrecht . Utrecht Monitor 2009q

het huis heen. Een compleet overzicht van de maatregelen wordt weergegeven in bijlage 10.

Onveilige plekken

Bijlage 11 geeft een overzicht van de plekken in Overvecht die door de respondenten onveilig worden gevonden. Hier worden onder andere winkelcentra, Overvecht Noord en het station genoemd. Figuur 5.8 laat daarnaast zien dat 48% van de respondenten plekken in de wijk vermijdt die ze onveilig vinden. Dit zijn, zoals weergegeven in bijlage 12, bijvoorbeeld het station, plekken waar veel jongeren zijn en de winkelcentra in Overvecht. Ten tijde van het onderzoek zijn straatcoaches in de wijk geïntroduceerd. Deze bevinden zich bij de winkelcentra in de wijk om overlast van jongeren op straat te bestrijden. De straatcoaches zijn niet genoemd door de respondenten, hoewel ze met veel publiciteit zijn geïntroduceerd tijdens het onderzoek.

Figuur 5.8: Vermijdt u bepaalde plekken die u onveilig vindt? (N=159), 2009

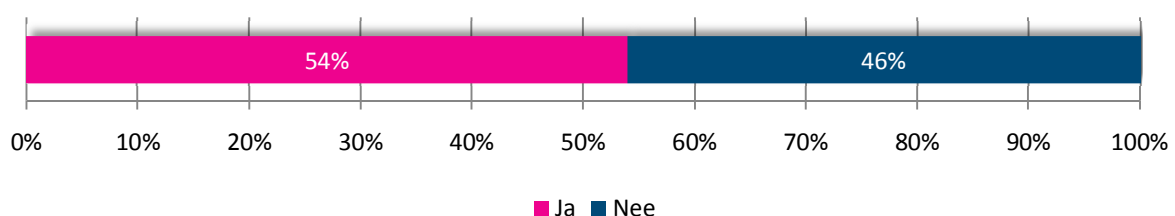
Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Politie

Een nipte meerderheid van de respondenten is van mening dat er door de politie voldoende gedaan wordt om de veiligheid in Overvecht te handhaven. 46% van de respondenten vindt de inzet van de politie daarentegen onvoldoende (zie figuur 5.9). Bijlage 13 geeft een overzicht van de redenen voor de (on)tevredenheid met de inzet van de politie. Argumenten van tevreden respondenten zijn dat de politie haar best doet en dat er vaak gepatrouilleerd wordt. Daarentegen is volgens de ontevreden respondenten de politie niet zichtbaar en reageert de politie vaak niet op meldingen.

Het is te verwachten dat mensen die wel eens slachtoffer zijn geweest van een misdrijf in Overvecht vaker van mening zijn dat de politie te weinig doet om de veiligheid in de wijk te handhaven. Hier blijkt echter dat de respondenten die aangaven de afgelopen vijf jaar wel eens slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf in Overvecht bijna even vaak van mening zijn dat de politie voldoende doet als dat de politie onvoldoende doet om de veiligheid in de wijk te handhaven.

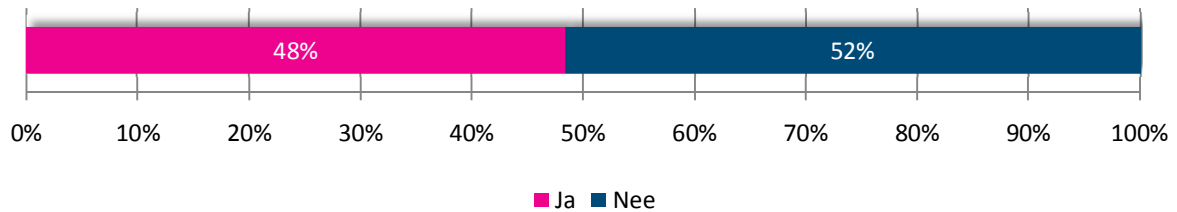
Figuur 5.9: Wordt er volgens u voldoende gedaan door de politie om de veiligheid in Overvecht te handhaven? (N=150), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

De helft van de respondenten heeft wel eens contact gezocht met de gemeente, politie of andere instanties met betrekking tot klachten of meldingen over de leefbaarheid of misdrijven in de wijk Overvecht (zie figuur 5.10).

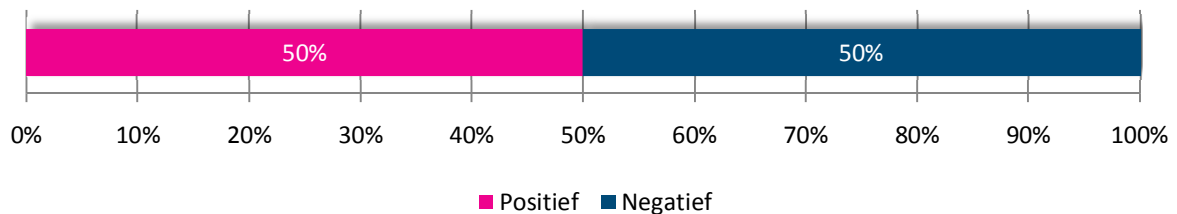
Figuur 5.10: Heeft u wel eens contact gezocht met de gemeente, politie of andere instanties met klachten / meldingen over de leefbaarheid / misdrijven in uw buurt? (N=157), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

De helft van de respondenten heeft aan dit contact met de gemeente, politie of andere instantie een positief gevoel overgehouden (zie figuur 5.11). Dit komt onder andere doordat de politie in hun ogen goed heeft opgetreden en dat de wijkagent zeer bereikbaar is. Als reden voor een negatief gevoel over dit contact wordt genoemd dat problemen niet worden opgelost en dat de klachten niet serieus worden genomen. Een compleet overzicht van de redenen voor een positief dan wel negatief achtergebleven gevoel wordt weergegeven in bijlage 14.

Figuur 5.11: Heeft u hier een positief of een negatief gevoel aan over gehouden? (N=62), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

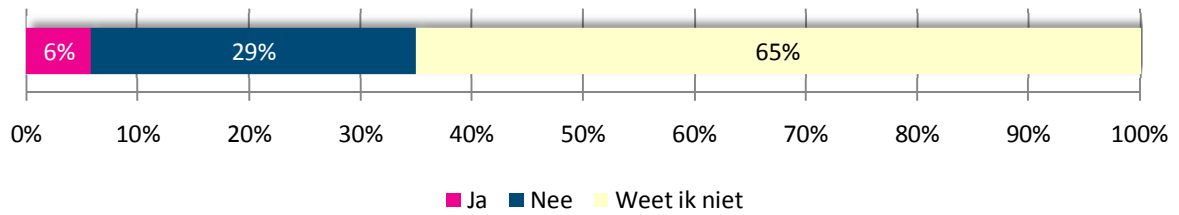
Huisjesmelkers/onrechtmatige bewoning

Bijna een derde van de respondenten geeft aan niets te weten over huisjesmelkers in Overvecht. Andere respondenten weten te noemen dat het om mensen gaat die huizen en kamers voor te hoge prijzen verhuren aan bijvoorbeeld studenten en dat huisjesmelkers deze huizen niet onderhouden (zie bijlage 15). Bijlage 16 geeft de mening van de respondenten over huisjesmelkers weer. Veruit de meeste respondenten vinden het een slechte zaak en vinden dat het voor vervelende situaties zorgt. Bijlage 17 laat zien dat ongeveer de helft van de respondenten een onveilig gevoel overhouden aan de aanwezigheid van huisjesmelkers in Overvecht.

Zoals te zien is in figuur 5.12 vindt slechts een klein deel, namelijk 6% van de respondenten, dat de gemeente voldoende doet om de huisjesmelkers aan te pakken. Daarnaast vindt ruim een kwart dat de gemeente te weinig doet om dit terug te dringen. 65% van de respondenten geeft aan niet te weten of de

gemeente voldoende doet tegen huisjesmelkers. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het sommige mensen niet uitmaakt wie er in een huis wonen, zolang ze er maar geen overlast van ondervinden. Wanneer de personen die ~~weet ik niet~~ hebben geantwoord buiten beschouwing worden gelaten, kan worden geconcludeerd dat 17% van de respondenten vindt dat de gemeente voldoende doet en 83% dat de gemeente te weinig doet. Aangezien deze laatste groep groot is, kan er worden gesteld dat er sprake is van een probleem.

Figuur 5.12: Doet de gemeente voldoende om dit terug te dringen? (N=137), 2009

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

6. Belangrijkste constatering en raadgeving burgers

In dit hoofdstuk worden vanuit de analyse van de resultaten van de raadgevingen een aantal kanttekeningen geplaatst, en tevens kansen en aandachtspunten voor Overvecht aangegeven, die in het hoofdstuk ~~Aanbevelingen~~geconcretiseerd worden.

Veiligheidsbeleving

Hoewel een groot deel van de respondenten, namelijk bijna de helft, zich wel eens onveilig voelt in Overvecht, heeft slechts een klein deel wel eens meegewerkt aan een project om hier iets aan te veranderen: 19% heeft wel eens meegewerkt aan veiligheids- of buurtpreventieprojecten of heeft iets anders ondernomen ten goede van de veiligheid in de wijk.

Ongeveer een derde van de respondenten die momenteel niet actief zijn op dit gebied, geven aan wel bereid te zijn een bijdrage te leveren om de buurt en de wijk veilig te houden. De bereidheid van deze respondenten om iets te doen voor de veiligheid van de wijk wordt op dit moment dus nog niet volledig benut.

Kans 1: In verdere ontwikkelingen deze *extra ogen, oren en handen* benutten.

Volgens de respondenten is Overvecht het afgelopen jaar onveiliger geworden: het percentage respondenten dat dit vindt, is groter dan het deel van de respondenten dat van mening is dat de wijk veiliger is geworden. Genoemd wordt dat dit vooral komt doordat de criminaliteit is toegenomen en er veel overlast van hangjongeren is.

Beleving buurtproblemen, slachtofferschap en preventie

Een groot deel van de respondenten, namelijk 45%, is in de afgelopen vijf jaar wel eens slachtoffer geworden van een voorval of misdrijf in Overvecht. Dit betreft het vaakst overlast van groepen jongeren, diefstal uit of beschadiging van auto's, woninginbraak en fietsendiefstal. Diefstal en inbraken zijn een groot probleem in Overvecht: maar liefst 44% van de respondenten geeft aan dat er in de afgelopen vijf jaar (uit) de auto is gestolen of beschadigd, 38% geeft aan dat er in die periode is ingebroken in de woning en bijna een derde van de respondenten heeft te maken gehad met fietsendiefstal. Een groot deel van de respondenten geeft aan wel eens thuis of in een andere woning in Overvecht slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf. Andere misdrijven kwamen voor op straat, op station Overvecht en in winkelcentra.

Van genoemde negatieve ervaringen is dus ruim 70% gerelateerd aan de eigen woning en de directe omgeving ervan. Een verklaring hiervoor kan zijn dat negatieve ervaring in de eigen leefomgeving harder aankomen en blijven doorklinken dan elders ervaren problemen.

Kans 2: De eventuele aanvullende en/of bijgestelde activiteiten dienen nadrukkelijk een focus op de buurt te hebben. De gebiedsgerichte aanpak die is ingezet past in dit kader en kan wellicht verder uitgebouwd worden.

Volgens de respondenten zijn overlast door hangjongeren, inbraken en discriminatie de grootste problemen die moeten worden aangepakt in de wijk. Bewoners nemen zelf ook veel maatregelen om hun woning en bezittingen te beveiligen, zoals het aanbrengen van extra sloten op deuren en fietsen, alarminstallaties voor in huis en de auto en het aanbrengen van meer verlichting om het huis.

Onveilige plekken en contact met politie

Bijna de helft van de respondenten geeft aan bepaalde plekken in Overvecht te vermijden omdat deze te onveilig worden gevonden. Dit zijn bijvoorbeeld het station, winkelcentra en andere plekken waar veel jongeren zich ophouden. Opvallend in de respons is dat geen vermelding naar het initiatief van de straatcoaches wordt gemaakt, terwijl dit ten tijde van de raadpleging geïntroduceerd is met de nodige publiciteit.

Hoewel eerder bleek dat bijna de helft van de respondenten de afgelopen vijf jaar slachtoffer is geworden van een misdrijf, vindt de meerderheid van de respondenten dat de politie zich voldoende inspant om de veiligheid in Overvecht te handhaven. Maar liefst de helft van de respondenten in de wijk heeft wel eens contact gezocht met de gemeente, politie of andere instanties met klachten of meldingen over voorvallen in de buurt. Een groot deel van hen, namelijk 44%, heeft aan dit contact een negatief gevoel overgehouden.

Opvallend is hier dat in het voorjaar (ondanks alle publiciteit) de straatcoaches totaal niet worden genoemd, en de plekken waar zij acteren (destijds) nog steeds als onveilig worden ervaren.

Kans 3: Vervolgonderzoek onveilige plekken en effect straatcoaches:

Idee is de raadpleging als nulmeting te benutten en dit onderwerp bijv. in het voorjaar 2010 nader te onderzoeken door nogmaals te onderzoeken hoe onveilige plekken ervaren worden, met in tweede instantie doorvragen over ervaringen en gevoel over het effect van het inzetten van straatcoaches.

Inzet politie

De reacties op de inzet van de politie vanuit de burgers zijn door de 50/50-verdeling van positieve en negatieve ervaringen (zie figuur 5.11) moeilijk te duiden.

Kans 4: Vervolgonderzoek relatie burger ↔ politie/ketenpartners:

Voorgesteld wordt via een nader onderzoek het beeld van de politie (en eventueel ketenpartners in het algemeen incl. corporaties) verder te concretiseren. Daarbij is van belang een relatie te leggen tussen achtergronden maar ook gebieden (is er bijvoorbeeld een relatie tussen gevoelens en zichtbaarheid in bepaalde buurten). Eventueel zou een onderzoek ook uitgebreid kunnen worden met "ghost-meldingen" om reactie en terugkoppeling van organisatie te toetsen (indien management dit interessant zou vinden).

Huisjesmelkers/Onrechtmatige bewoning

De meeste respondenten weten over huisjesmelkers (de onrechtmatige bewoning van woningen van de corporaties) te vertellen dat dit mensen zijn die huizen en kamer voor te hoge prijzen verhuren aan

bijvoorbeeld studenten en dat ze die huizen niet of slecht onderhouden. Verreweg de meeste respondenten zijn van mening dat dit een slechte zaak is en dat de aanwezigheid van huisjesmelkers in de wijk voor vervelende situaties zorgt. Er is weinig bekendheid in Overvecht over wat de gemeente doet om huisjesmelkers aan te pakken: bijna 70% van de respondenten weet niet of de gemeente iets doet aan de problematiek omtrent huisjesmelkers. Slechts 7% van de respondenten vindt dat de gemeente hier voldoende aandacht aan besteedt.

7. Resultaten gesprekken professionals

In de gesprekken met de professionals is enerzijds gesproken over de (eerste) resultaten van de raadpleging en anderzijds over het beeld dat zij vanuit hun rol binnen de keten van samenwerkende organisaties hebben over de situatie in Overvecht. In dit hoofdstuk worden de in het kader van de doelstelling van de wijkraadpleging relevante onderwerpen opgenomen. Van elk gesprek is een separaat besprekingsverslag beschikbaar.

Reflectie op wijkraadpleging

Vanuit de professionals zijn bij de resultaten van de raadpleging een aantal kanttekeningen gemaakt die voor het op juiste waarde inschatten van de resultaten relevant geacht worden:

- » Bij antwoorden die te maken hebben met eigen ervaringen op het gebied van de veiligheid is het relevant inzicht te hebben in het moment waarop de ervaring is opgedaan. Omdat deze ervaringen erg ingrijpend zijn spelen zij vaak na vele jaren nog een belangrijke rol in de beleving.
- » Ten aanzien van gerealiseerde verbeteringen vanuit alle activiteiten is de ervaring dat hier de zichtbaarheid van de acties een belangrijke invloed heeft. Uit eerdere gesprekken en onderzoeken bleek een duidelijke relatie tussen de %ervaren+verbeteringen en de fysieke locatie van activiteiten.
- » Het vinden van een goede representatieve doorsnede van de bewoners in Overvecht is veelal lastig. Vaak zijn het bepaalde groepen (als %actieven+ en/of %lagers+ aangeduid) die dominant vertegenwoordigd zijn⁵.

Overleven

In de verschillende gesprekken is het thema overleven als belangrijkste activiteit van een grote groep van de bewoners naar voren gekomen. Mede ingegeven door de huidige crisis en de opbouw van de populatie van de wijk leven vele bewoners (naar schatting wel zo om 40%) op een bestaansminimum. Bij de bewoners is de werkloosheid en het percentage WAO-ers (ook onder autochtone bewoners) erg hoog. Het ondersteunen van de bewoners in deze fase en streven naar het doen opbouwen van meer eigenwaarde en zelfvertrouwen is belangrijk om hen een stapje vooruit te helpen en de negatieve spiralen te doorbreken. Dit vraagt daarom een speciale aanpak. Dit is extra complex vanwege de argwaan die bij grote groepen leeft ten aanzien van instanties⁶.

In de verschillende interviews zijn in dit kader waardevolle initiatieven genoemd:

- » Persoonlijk contact, het opbouwen van een vertrouwensrelatie en hulp aanbieden die hen daadwerkelijk verder helpt, spelen hierbij een belangrijke rol. *Cumulus* heeft hier op ingespeeld door het opbouwen van een team van medewerkers die qua culturele achtergrond aansluiten bij de grotere bewonersgroepen zodat het contact zo laagdrempelig mogelijk kunnen zijn. Om verder te komen wordt gezien de broze contacten en ook omdat welzijn geen %sancties+ kan

---

⁵ In de wijkraadpleging is extra zorg besteed aan het vinden van de representatieve doorsnede, om die reden is verder gezocht dan de voor de hand liggende groepen die de grote groep soms overstemmen.

⁶ Deze argwaan komt deels door onbegrip, en deels ook vanuit de angst dat men het risico loopt dat als ze het niet goed doen bijv. kinderen weggenomen worden.

stellen (en dus gedrag niet kan %afdwingen+) aansluiting bij andere organisaties gezocht om tot het gewenste resultaten te komen. In dat kader wordt de samenwerking met het consultatiebureau genoemd waar de moeders bereikt kunnen worden en handreikingen gedaan kunnen worden m.b.t.:

- > Ondersteuning opvoeding;
- > Vrouwen gespreksgroepen;
- > Weg richting instanties laten vinden en drempels daar wegnemen.

» Mw Lommen van *Portaal* spreekt vol lof over initiatieven van %le Bakkerij+ die via de kinderen successen hebben geboekt met bijvoorbeeld %portiekcafé+ om mensen bij elkaar te brengen, en de %Tupperware+benadering die inmiddels zoop 1400 vrouwen bereikt heeft door bij wisselende gastvrouwen elkaar te leren kennen.

» Als aansprekend voorbeeld noemt *Mitros* het instrument %portiekgesprekken+. Door elkaar te kennen vermindert het isolement en nemen de onveiligheidsgevoelens af. Door beter op elkaar en elkaars spullen te letten neemt veelal ook de feitelijke veiligheid toe (minder inbraken).

Contacten Burgers

Als belangrijk onderdeel van de interactie wordt vanuit de verschillende organisaties gewerkt aan informatieverstrekking, en de mogelijkheid voor burgers om contact met de verschillende organisaties te leggen. Dit vindt zowel vanuit de eigen organisatie als vanuit samenwerkingsverbanden plaats. In dat kader zijn o.a. genoemd:

- » Wijkinformatiepunt
- » Buurtgerichte woningen gebruikt door professionals van *Portaal* en *Cumulus*
- » Persoonlijke contacten
- » Publicaties als *Dreefnieuws*
- » Presentaties algemeen, soms in samenwerking met *Moskeeën*
- » Aanwezigheid bij verschillende bewoners activiteiten
- » E-mail / Telefoon
- » Internet

Daarbij wordt wel geconstateerd dat communicatie een aandachtspunt blijft omdat niet iedereen deze aangereikte informatie tot zich zal nemen dan wel er gebruik van zal maken. Zie ook de opmerking verderop met betrekking tot het bereiken van de gemeenschap van de *moskeeën*.

Binnen *Cumulus* is in de afgelopen jaren veel inzicht opgebouwd over de wijk; de medewerkers zitten als het ware in de haarvaten van de wijk. In het bepalen van het breder beleid ten aanzien van de aanpak in de wijk geeft *Cumulus* aan deze kennis graag breder (dan nu het geval is) in te brengen.

Vogelaar kansen

Cumulus zit vooral in een uitvoerende rol, bij het op tactisch/strategisch niveau werken aan verbeteringen is *Cumulus* niet aangesloten bij met name gemeente en woningcorporaties, die zeker na het *Vogelaar* initiatief hier vooral aan het roer staan.

Vanuit het kernteam waaraan verschillende medewerkers vanuit de gemeente en de 3 woningcorporaties deelnemen worden de verschillende projecten beoordeeld. Andere betrokken organisaties kunnen via de deelnemende partijen hun voorstellen indienen.

Mw. Lommen vindt het deze trajecten van belang goede speerpunten te definiëren. Daarbij noemt zij:

- » Onderwijs: de lagere scholen in de wijk zijn dringend aan nieuwbouw toe, en vanuit het belang via goed onderwijs kinderen een betere kans te bieden ligt hier een belangrijke uitdaging;
- » In het voortgezet onderwijs ontstaan problemen bij het Vader Rijn college. Daar vraagt de continuïteit als gevolg van te weinig aanmeldingen veel aandacht en zorg;
- » Sport: als laagdrempelige manier om grote groepen te bereiken en te helpen;
- » Gezondheidszorg: opnieuw om de bewoners te ondersteunen en op weg naar een betere situatie te helpen.

Meldingbereidheid

Belangrijk aandachtspunt dat genoemd wordt is de lage meldingbereidheid binnen de wijk. Er worden in de interviews voorbeelden gegeven van serieuze misstanden waarbij zelfs na rechtstreekse vragen de bewoners geen informatie konden/wilden geven. Vermoed wordt dat dit voor een deel te maken heeft met de wijksamenstelling met in het algemeen een laag scholingsniveau. Ketenpartners als de *politie*, maar ook de woningcorporaties werken hier wel hard aan door o.a. campagnes om bewoners aan te sporen wel meldingen te doen. *Mitros* dwingt dit bij braak zelfs af bij de bewoners. De mogelijkheden via melding anoniem+ biedt enig soulaas maar is niet de ideale weg omdat anonieme meldingen op zich geen waarde hebben.

De aangifte wordt geduid als de start van de keten om tot resultaat te komen. Om effectief aan de slag te kunnen is het van groot belang dat mensen aangifte doen van misstanden. Daarbij is ook gesproken over het terugkoppelen naar de slachtoffers, bewoners zullen zich onvoldoende bewust zijn van de rol van hun aangifte in het geheel en snel teleurgesteld raken als ze individueel geen effect kunnen waarnemen. Communicatie is derhalve een belangrijk aspect. Vanuit de politie wordt in dit kader aangegeven dat meldingen voor 90% teruggekoppeld worden naar melders / bewoners.

Samenwerken

Zonder uitzondering geven de professionals stellig aan dat willen er resultaten bereikt worden, samenwerken moet. Daarbij worden de volgende kanttekeningen gemaakt:

- » samenwerking mag geen doel op zich worden;
- » samenwerking is een lastig proces dat op management en werkvloerniveau gedragen moet worden;
- » binnen samenwerking moet men elkaar de vrijheid geven om binnen de eigen competenties te werken en waar mogelijk dit vanuit de complementaire competenties ondersteunen;
- » vorig punt anders geformuleerd: schoenmaker houd je bij je leest en vertrouw dat de partner zijn/haar deel zal oppakken. Voorkom zo overlap en niet productieve controle bureaucratie+.

o Professionals

Vanuit de interviews In Overvecht is een goed beeld ontstaan van verschillende overleggen op het gebied van veiligheid. Mw Maats heeft een overzicht hiervan aangereikt:

Strategisch-Tactisch:

- » **WMO+**, Strategisch: dit overleg bestaat uit de gemeentelijke diensten als Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, Stadswerken, Dienst Stadsontwikkeling, GG&GD, Dienst Wijken, OOV aangevuld met politie, frequentie is circa 2 a 3 keer per jaar.
- » **Programmateam Integrale Veiligheid**. In dit overleg op programmaniveau nemen de wijkpartners deel als politie, Cumuluswelzijn Jeugd en . Opbouwwerk, DMO, gebiedsmanagers veiligheid en medewerkers veiligheid van het wijkbureau, frequentie is circa 3 keer per jaar;
- » **KOPoverleg** (Corporaties, WBOV, DMO/GG&GD, SO/SW) bepaald mede en monitort strategie, programma's en projecten vanuit het Wijkactieplan en sociale wijkontwikkeling, overleg elke 2 weken.
- » **Kernteam Í Vogelaar-wijk** gemeente en woningcorporaties

Operationeel

- » **Handhavingsoverleg** (deelnemers Stadswerken, Toezicht, politie (wijkchef) en gebiedsmanager WBOV), frequentie elke 2 weken
- » **Jongeren Op Straatoverleg** (Cumuluswelzijn; jeugd en opbouwwerk, corporaties Mitros, Portaal en Bo-ex, politie, WBOV), elke 6 weken.
- » **Verdeeloverleg** (politie, JAT, Cumuluswelzijn, gebiedsmanager WBOV, VHU),
- » **Straatcoach-overleg** (straatcoaches, politie (wijkchef), T&H, JOS coördinator, OOV, gebiedsmanager WBOV), elke 2 weken.
- » **KUO**, klein uitvoeringsoverleg buitenruimte (WBOV, SW) elke 6 weken.
- » **Beheergroep Hostel** (GG&GD, bewoners, politie (wijkagent) en WBOV), elke maand
- » En de verschillende **buurteams** in de subbuurten (Stadswerken, politie (wijkagenten), corporaties, Cumuluswelzijn, WBOV en evt andere partners), elke 6 weken.

Privacy

Binnen de samenwerking zijn goede (werkbare) protocollen afgesproken m.b.t. de privacy van personen (versus de behoefte informatie te delen om effectief te kunnen handelen).

o Samenwerken versus eigen doelstellingen

In de samenwerking spelen de eigen doelstellingen en positie altijd een rol. Om dit te managen is het van belang samen een gemeenschappelijk doel te formuleren en de managers van de deelnemende organisaties te committeren aan deze doelen en de samenwerking met andere ketenpartners.

o Samenwerken religies

De samenwerking met de beide moskeeën wordt als positief ervaren; er wordt regelmatig informatie uitgewisseld met (en via) de leiders van de moskeeën. Dit draagt bij aan het bereiken van een brede groep bewoners. Ook vanuit de woningcorporaties wordt lovend gesproken over initiatieven waar de gemeenschap van de moskeeën als groep benaderd kon worden voor een toelichting en afstemming over belangrijke ontwikkelingen (als grootschalige plannen in bijvoorbeeld de Gagel).

Signaalfunctie

Vanuit een korte toelichting op het Buurtsignaal idee dat bij aanvang van de wijkraadpleging is overwogen, schets mw. Tubbing van Cumulus een positief traject dat geïnitieerd is door een vergelijkbare

vraag (signalering verslagen t.b.v. de gemeente). Vanuit de verschillende disciplines (maatschappelijk werk, sociaal juridische dienstverlening, ouder coaches, jeugdhulp, jongeren, kinderbegeleiding, opbouwwerkers) is een beeld van de situatie vanuit het eigen perspectief geschetst. Deze beelden zijn intern bij elkaar gebracht en geanalyseerd. Vervolgens heeft afstemming met onder andere GGD en Jeugdzorg plaats gevonden. Een en ander heeft concreet geresulteerd in trajecten gericht op opvoedingsondersteuning. Een eventuele bredere inzet van dit idee met andere ketenpartners is op basis van deze ervaring het overwegen waard.

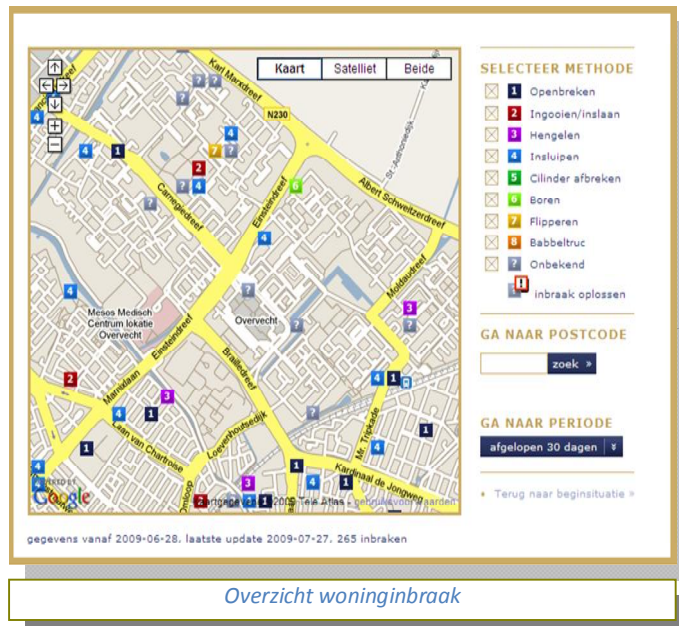
Utrecht Veilig!

Wat doen wij aan de veiligheid in Utrecht?
 Prettig wonen en werken in de stad heeft voor een groot deel te maken met het gevoel van veiligheid. Een groep hangjongeren kan voor de één heel bedreigend zijn, terwijl de ander er totaal geen last van heeft. Maar ook een landelijke verhoging van terrorismedreiging kan verschillende effecten hebben op het gevoel van veiligheid in Utrecht.
 De gemeente Utrecht heeft daarom alle onderwerpen die te maken hebben met veiligheid ondergebracht in één programma: Utrecht Veilig! Dit programma valt direct onder de verantwoordelijkheid van de burgemeester. Samen met politie, Openbaar Ministerie, welzijnsorganisaties, ondernemers én bewoners werkt de gemeente aan een veilig Utrecht.

Vanuit de constatering dat Utrecht (en daarbinnen ook Overvecht) op het gebied van auto- en woninginbraak een 3x hogere score kent dan de andere grote steden van de G4 is binnen de taskforce gewerkt aan verbeteringen.

Woningcorporaties hebben op zich genomen nieuwe woningen van het politiekeurmerk te voorzien, en ook bij renovaties daar naar te streven. Tevens is gezamenlijk naar hotspots gekeken (plaatsen waar veel overlast is) waarbij regulier is afgestemd en gerichte maatregelen voor die specifieke situatie zijn genomen.

Vanuit de taskforce wordt vanuit de stad actief gewerkt aan het in kaart brengen van de gegevens over de inbraken. Een goede informatiepositie is een belangrijke eerste stap om er effectief mee aan de slag te gaan. Deze informatie is (als eye-opener) recent aan een brede groep medewerkers van woningcorporaties gepresenteerd, en is inmiddels ook voor het brede publiek beschikbaar via het internet (zie figuur).

Wijkactieplan Schoon, heel & veilig

Vanuit de %schoon heel & veilig+stelregel werken de corporaties hard om snel te reageren op problemen gerelateerd aan hun vastgoed. Schoon kent evenwel ook andere dimensies. Een voorbeeld wordt gegeven van een grote flat waar 173 bewoners in anonimiteit hun woonstek hebben. Doordat een klein percentage (misschien maar 5 bewoners) zich ongepast gedraagt (voorbeeld urineren op verschillende openbare plekken als liften en berging) ontstaat een unheimisch gevoel bij alle bewoners.

De woningcorporaties waren voordat Overvecht als één van de Vogelaarwijken werd aangewezen al actief met deze plannen in de wijk. Daarbij wordt de onderlinge samenwerking tussen Portaal, Mitros en Bo-Ex als positief ervaren.

8. Analyse resultaten, antwoorden onderzoeksvragen

---

1) Ten aanzien van de **sociale cohesie**

In de gesprekken met de bewoners en professionals kwam naar voren dat binnen de wijk met name de autochtone bewoners zich momenteel (voor een deel) inspannen om aan de leefbaarheid en het sociale klimaat binnen de wijk te werken. In de gesprekken met de professionals, en ook praktisch in het benaderen van deelnemers voor de raadpleging blijken de allochtone bewoners moeilijk te bereiken. Cumulus gaf in dat kader o.a. aan bewust bij het personeelsbeleid rekening te houden met de verschillende culturen om hier verbetering in te brengen.

Contacten tussen allochtone en autochtone bewoners zijn zeer beperkt en vanuit een oogpunt van sociale cohesie in de wijk te verwaarlozen. Uit de gesprekken met de bewoners blijkt dat men in feite langs elkaar heen leeft. Opmerkingen van autochtonen als %Overvecht zien we als een tweede Kanaleneiland+worden in dat perspectief gehoord.

Uit de gesprekken met de professionals blijkt dat daar onderkend wordt dat de interactie met de bewoners belangrijk is. Daarbij zijn voorbeelden genoemd van trajecten waar die interactie is opgezocht en projectmatig stappen zijn gezet. Het aanbrengen van continuïteit in dit soort activiteiten en de bewoners %bijvond+mobiliseren blijkt evenwel door verschillende (organisatorische en sociale aspecten) erg lastig.

Hierdoor gaan initiatieven verloren en zijn er te weinig gemeenschappelijke activiteiten en doelen die bij kunnen dragen aan een %wij Overvechters+ gevoel over de grens van allochtoon en autochtoon heen. Dat verklaart waarom tot op heden de sociale cohesie achter blijft.

2a) Met betrekking tot de **onveiligheidsgevoelens** geven de resultaten van de raadpleging inzicht in aspecten die hier een invloed op hebben. Daarbij is opvallend dat de ervaringen in de directe leefomgeving van de bewoners als dominante factor naar voren komen. Omgekeerd kan verwacht worden dat de ervaren onveiligheidsgevoelens ook zullen afnemen indien in de directe omgeving van de bewoners zichtbaar wordt dat er maatregelen genomen worden en resultaten geboekt. Dit onderstreept het belang van de gebiedsgerichte initiatieven die al ingezet zijn en mogelijk verder uitgebouwd kunnen worden.

Daarnaast zal ook het blijven communiceren over de activiteiten en resultaten een positieve invloed hebben. Daarmee zijn de cijfermatige resultaten wellicht ook te vertalen in afnemende onveiligheidsgevoelens bij de burgers. Daarbij zal de mate waarin de verschillende bewonersgroepen bereikt worden een belangrijke maatstaf voor dit effect zijn.

2b) Het loont de moeite om nadrukkelijk in te zetten op het verhogen van de **participatie van de burgers** in de activiteiten om de wijk veiliger te krijgen. Daarbij heeft deze raadpleging niet direct kant en klare opties opgeleverd, maar wordt via een aanbeveling voorgesteld deze participatie onderdeel te maken van een aanvullende %gespreksronde+ met de burgers. Zie aanbeveling C1 (in hoofdstuk 9).

3) Wil deze benadering succesvol zijn is een nauwe samenwerking met de **professionals** noodzakelijk. Naast de intrinsieke rol die de verschillende ketenpartners hebben is in de gesprekken met de professionals zonder uitzondering naar voren gekomen dat een significante bijdrage aan de verbetering van de veiligheid en leefbaarheid in de wijk alleen bereikt kan worden als de professionals de handen in één slaan. Dit vindt momenteel al op verschillende niveaus plaats (zie ook resultaten interviews in hoofdstuk 7), maar in de gesprekken zijn ook mogelijkheden aangestipt om een en ander

nog beter in te vullen. Daarbij is het inzicht hebben in de verschillende samensprekingen, evt. overlappen ertussen, en blinde vlekken een aandachtspunt.

In het verlengde hiervan kan de samenwerking tussen de professionals ook aangegrepen worden om de samenwerking met de burgers vorm te geven. Zeker de betrokken burgers die bereid zijn mee te helpen kunnen een meerwaarde betekenen. Eerdere initiatieven als bijvoorbeeld Burgernet hebben al aangetoond dat een dergelijke samenwerking tot goede resultaten kan leiden.

Om die reden wordt de wijkraad aanbevolen deze resultaten met de professionals te delen en hen aan te sporen deze waar mogelijk te concretiseren (daarbij de hieronder geformuleerde aanbevelingen als eerste stap mee te nemen).

9. Aanbevelingen

In de aanbevelingen zijn we primair uitgegaan van de resultaten van de raadpleging. Daarnaast hebben we de resultaten van de Wijkenmonitor 2009 en het wijkactieplan meegenomen. Op basis daarvan willen we de wijkraad en via haar de betrokkenen in de wijk, de volgende aanbevelingen doen:

A Uitvoeren van vervolgonderzoeken gericht op:

- » de onveiligheidsgevoelens rondom onveilige plekken, in combinatie met meten effect straatcoaches;
- » de relatie tussen burgers en politie en eventueel andere ketenpartners op het gebied van de veiligheid;

B Vanuit de huidige situatie verdere stappen ondernemen om de contacten met de bewoners te versterken. Dit dan met name naar de groep die vanuit een positieve grondhouding aangeven (>30%) zelf ook werk te willen maken van de leefbaarheid en veiligheid in Overvecht.

C De bestaande samenwerkingsverbanden tussen de ketenpartners voort te zetten met daarbij oog voor de samenhang tussen de vele verschillende overlegvormen. Daarin ook de contacten met, en mogelijke rol van burgers een plek geven.

Deze aanbevelingen worden toegelicht en waar mogelijk geconcretiseerd:

A1 Vervolgonderzoek onveilige plekken en effect straatcoaches

Uit de wijkraadpleging in het voorjaar van 2009 bleek dat veel bewoners van Overvecht zich onveilig voelen bij de verschillende winkelcentra en deze plekken dan ook vermijden. Op de vraag of zij vinden dat Overvecht veiliger of onveilig is geworden, geeft 30% aan dat ze vinden dat Overvecht veiliger is geworden. Daarentegen vindt 15% dat Overvecht veiliger is geworden.

Vanaf het voorjaar 2009 zijn er straatcoaches actief in Overvecht. Zij zijn voornamelijk aanwezig bij de winkelcentra Overvecht, de Gagel, Overkapel en de Klop. Ten aanzien van de straatcoaches leeft een positief beeld bij de gemeente die een verbreding van de inzet in andere wijken voorstaat. De respondenten die aangaven dat de wijk veiliger is geworden, gaven hiervoor verschillende redenen. De aanwezigheid van straatcoaches werd echter door niemand genoemd. Dit is te verklaren doordat de respondenten zijn geïnterviewd in het voorjaar, toen de straatcoaches nog niet zo lang actief waren in Overvecht. Hierdoor is het effect ervan op de veiligheidsbeleving van de bewoners van de wijk nog niet meetbaar.

Onze aanbeveling is dan ook om de invloed van de aanwezigheid van de straatcoaches in Overvecht nader te onderzoeken. Juist omdat de winkelcentra in de wijkraadpleging veelvuldig worden genoemd als onveilige plek, is het interessant om te onderzoeken of de straatcoaches ervoor kunnen zorgen dat mensen zich weer veilig voelen op deze plekken. Hierbij kan de wijkraadpleging uit het voorjaar van 2009 als nulmeting worden benut. In bijvoorbeeld het voorjaar van 2010 kan nogmaals worden onderzocht hoe onveilige plekken in de wijk worden ervaren. Hierbij zijn de winkelcentra waar de straatcoaches zich bevinden de locaties waar het onderzoek op gericht dient te worden.

Het vervolgonderzoek kan als volgt worden opgebouwd. Om te beginnen zullen enkele vragen worden gesteld over de veiligheidsbeleving van de bewoners van Overvecht. Hierbij zullen dezelfde vragen

worden gesteld als in de nulmeting, zodat de resultaten goed met elkaar kunnen worden vergeleken. Daarna zullen er enkele specifieke vragen worden gesteld over de aanwezigheid van de straatcoaches. Denk hierbij aan ervaringen van bewoners en hun gevoel over het effect van het inzetten van straatcoaches: voelen zij zich veiliger of juist niet? Werkt de aanwezigheid van de straatcoaches preventief of werkt het wellicht averechts? Wat vinden mensen van de uitstraling van straatcoaches in de wijk: heeft het een positieve of juist een negatieve uitstraling? Durven mensen de straatcoaches makkelijk aan te spreken, bijvoorbeeld als ze worden lastig gevallen?

A2 Vervolgonderzoek relatie burgers en politie/ketenpartners en samenwerking

Uit de wijkraadpleging in het voorjaar van 2009 blijkt dat de meningen van de bewoners van Overvecht over de politie erg verdeeld zijn. Ongeveer de helft van de respondenten vindt dat de politie voldoende doet om de veiligheid in de wijk te handhaven. De andere helft is hier veel negatiever over en vindt juist dat de politie niet zichtbaar is en dat vaak niets gedaan wordt met meldingen. Omdat de politie (en met hen de *trihoeke*) grote waarde hecht aan het opbouwen van een betere vertrouwensband met de bewoners van de wijk achten we gerichte vervolgacties in dit kader waardevol.

Juist door deze 50/50-verdeling is het erg interessant om er in een verdiepend onderzoek achter te komen hoe het kan dat de meningen zo verdeeld zijn. En vooral: hoe kan ervoor worden gezorgd dat (bijna) alle inwoners van Overvecht een positiever beeld over de politie krijgen?

1. Tevredenheid burgers

Om dit nader te onderzoeken kunnen melders van misdrijven worden benaderd om hun ervaring met de politie (en optioneel andere ketenpartners) onder de loep te nemen. Denk hierbij aan hoe tevreden mensen zijn met de manier waarop met de melding zelf is omgegaan en de tevredenheid over de afhandeling ervan. De uitkomst hiervan geeft dan een beeld van de dingen die goed gaan en de verbeterpunten, zodat de dienstverlening van de politie (/ketenpartners) aan de burger op de juiste punten kan worden verbeterd. Bij dit onderzoek dienen vooraf wel duidelijke afspraken met betrekking tot de privacy van betrokkenen gemaakt te worden.

2. Samenwerking tussen burger en politie

Daarnaast moeten burgers ook de mogelijkheid hebben om ideeën aan te dragen bij de politie. Denk bijvoorbeeld aan suggesties voor meer surveillance, evt. in bepaalde buurt(en). Hiervoor is een intensieve samenwerking tussen de burger en de politie noodzakelijk. Hierdoor zal de onderlinge verstandhouding worden verbeterd. Dit kan ook generiek opgepakt worden en geprojecteerd worden op de samenwerking tussen burgers en ketenpartners in het algemeen.

In het verder vormgeven van deze samenwerking kan ook gedacht worden aan het inzetten van moderne communicatiemiddelen. In de interviews is o.a. gesproken over een *digitaal prikbord*, waarop meldingen en/of geconstateerde misdrijven in de wijk en de daarop door de professionals genomen acties op een overzichtelijk manier worden gepresenteerd. Een voorbeeld van een dergelijke benadering is te vinden op www.stopdecriminaliteit.nl.

In het voorgestelde vervolgonderzoek kunnen de burgers gevraagd worden welke mogelijkheden zij zelf zien m.b.t. de eigen inzet voor de leefbaarheid. Ook kan gevraagd worden welke informatie (uitwisseling) zij belangrijk vinden.

B & C Contacten burgers en samenwerken:

Het belang van goede (betere) contacten met de burgers wordt breed gedragen. In het wijkactieplan worden in dit kader al interessante opties genoemd:

1. Bewoners doen mee aan de uitvoering van projecten uit het wijkactieplan;
2. Inzetten van laagdrempelige methoden om nieuwe groepen bewoners te betrekken;
3. Stimuleren van bewonersinitiatieven.

Genoemde speerpunten vanuit het wijkactieplan passen bij het beeld van de raadpleging en de aanbevelingen die wij de wijkraad aan willen reiken. In dit kader noemen wij het streven naar het activeren van bewoners om de eigen kansen te verbeteren en zich samen met de anderen in te spannen voor een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. Maar ook het bereiken en betrekken van nieuwe bewoners. Dagelijks stromen immers nieuwe bewoners (vooral allochtonen) Overvecht binnen. Hier aandacht aan besteden achten wij een belangrijk aandachtspunt voor Overvecht. Door deze mensen tijdig te begeleiden en te ondersteunen kan een negatieve spiraal doorbroken worden.

Ook in de strategische keuzes van de driehoek wordt de burger nadrukkelijk als bondgenoot in het vergroten van de veiligheid gezien. Immers, ruim 80% van de misdrijven wordt opgelost met de hulp van burgers. Tegelijkertijd belt niet meer dan 1 van de 10 mensen die getuige is van een misdrijf met 112.

B1 Onderzoek Informatie voor professional en actief betrokken burgers

Uit het onderzoek blijkt dat 30% van de respondenten bereid is om zich in te zetten voor hun wijk. Op dit moment is echter nog geen 10% actief. Daarom is het interessant om te achterhalen hoe dit gat is te dichten en hoe de samenwerking tussen professionals en burger beter kan, bijvoorbeeld hoe de professionals de burgers beter kunnen bereiken. Door middel van een onderzoek dat zich richt op het betrekken van bewoners bij de wijk, kunnen we achterhalen wat respondenten zouden willen doen, of ze dit vrijblijvend of structureel willen doen, en waarom ze nog niet actief zijn.

Het is belangrijk om die mensen die zich willen inzetten daarvoor de ruimte te geven. Hiervoor is het nodig om uit te zoeken wat mensen precies zouden willen doen. Een voorbeeld over hoe dit kan: het oprichten van een activiteitencommissie. Hier kunnen bewoners zich als vrijwilliger inschrijven en eventueel kunnen ze hun voorkeur aangeven (veiligheidsprojecten, buurtactiviteiten). De commissie houdt de vrijwilligers op de hoogte (via mail/brief) van de activiteiten die zullen plaatsvinden. De vrijwilligers kunnen zich dan per activiteit/project opgeven om hieraan mee te werken (dus op basis van een soort oproepsysteem). Dit kan vooral interessant zijn voor diegene die wel iets willen doen, maar niet precies weten wat, die nergens aan vast willen zitten, maar zich wel eens een keer willen inzetten. Voor degene die zich wat actiever (en vast) willen inzetten, moeten het duidelijk worden wat ze kunnen doen, en waar ze eventueel hun eigen ideeën kunnen uitwerken. Mensen moeten weten waar ze terecht kunnen en hoe ze zich concreet kunnen inzetten.

In een vervolgonderzoek kunnen er eerst wat algemene vragen worden gesteld over activiteiten in de wijk, zoals: weten de mensen wat voor activiteiten er zijn, doen ze er aan mee en willen ze zich inzetten hiervoor. Als mensen op de laatste vraag positief antwoorden, kan hier verder op worden ingegaan. Wat zou de respondent willen doen, hoe vaak per maand/jaar en dergelijke. Het voorbeeld zoals hierboven beschreven kan worden voorgelegd aan de respondenten, zij kunnen dit dan aanvullen/wijzigen.

Tevens kunnen de professionals worden geïnterviewd over hoe zij de samenwerking met de burgeres zouden willen zien en wat hun bijdrage zou kunnen zijn aan activiteiten om de buurt veiliger te maken.

Deze activiteiten kunnen van alles zijn en per activiteit kan er met een professional/organisatie worden samengewerkt (bijvoorbeeld welzijn, de corporaties, het wijkbureau of politie).

C1 Onderzoeksresultaat als impuls voor samenwerkingsproces

De raadpleging heeft vanuit de open vragen waardevolle informatie aangeleverd die op zich tot verdere analyses aanleiding geven. Vanuit het onderkende belang van het samenwerken tussen bij de veiligheid betrokken organisaties (gemeente/wijk, welzijn, corporaties, politie, onderwijs) wordt geadviseerd deze informatie te benutten om samen de resultaten te bespreken. De raadpleging kan zo een bijdrage leveren aan het verder optimaliseren van de samenwerking tussen deze partijen.

Daarbij is het denkbaar om ook externe ideeën vanuit op sociale veiligheid gerichte onderzoeksinstanties een rol te laten spelen. In dat kader wordt vanuit het projectteam gedacht aan onderzoekers/managers die actief betrokken zijn bij de sociale leefbaarheid in wijken. Vanuit eerdere positieve ervaringen noemen we als suggesties:

- » Dr. Gabriel van den Brink van de Universiteit Tilburg
- » Lex Mellink van Mellink Sociale Veiligheid, die o.a. met het beleidsteam van de gemeente Utrecht meedenkt.
- » Peter van Os van de Politieacademie in de eerste fase betrokken vanuit zijn voortrekkersrol bij het Buurtsignaal programma.

Door bestaande inzichten binnen Overvecht, te spiegelen aan de visie van de onderzoekers enerzijds en de resultaten vanuit de raadpleging anderzijds kan een impuls gegeven worden aan de bestaande samenwerking. Idee is daarbij dit niet als een eenmalige sessie uit te voeren maar "open" samen te kijken naar mogelijke vervolgtrajecten om de opgebouwde kennis te vertalen naar verdere verbeteringen in Overvecht. Daarbinnen kan evt. ook het besproken idee van een "digitaal prikbord" als ondersteuning en instrument om de burgers te benaderen en betrekken meegenomen worden.

Om deze sessies als een goed ijkmoment van de huidige situatie en start van de verdere samenwerking te laten dienen wordt aanbevolen vooraf de overleggen qua doel, abstractieniveau (strategisch, tactisch, operationeel) en deelnemers in kaart te brengen. Hierdoor worden eventuele overlappen en mogelijke hiaten inzichtelijk. Bij verdere mogelijkheden kunnen dan bestaande initiatieven binnen de gemeente en eventueel anderen als het eerder bekeken Buurtsignaal, of het inzetten van buurtveiligheidsteams (eventueel in combinatie met schoolveiligheidsteams) zoals dit in Amsterdam momenteel werkt, meegenomen worden.

Bijlagen

Bijlage 1: Waarom voelt u zich wel eens onveilig in Overvecht? (N=67), 2009

	N
Overlast jongeren	28
Inbraak (auto / woning)	13
Diefstal / beroving	7
Vandalisme	3
Discriminatie	3
Donkere plaatsen	3
Overig	10

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 2: Heeft u wel eens meegewerkt aan veiligheidsprojecten / buurtpreventieprojecten in Overvecht? Ja, namelijk... (N=22), 2009

Avond georganiseerd, Buurthuis de Boog, wijkagent
Bewonerscommissie. Plan 60 is ontstaan door buurtpreventie project
Buurthuis de Bram/wijkbureau/politie
Buurtpreventie projecten
Buurtprojecten om de buurt veiliger te maken
Contact met wijkagent heeft niet echt geholpen.
Gezorgd dat het rond het woonblok veilig is
Jeugd aanspreken op hun gedrag
Kraampjes: vragenlijst gedaan
Meegedaan aan mondelinge en schriftelijke vragenlijsten
Meegedaan aan werkgroep veiligheid van het bewonersplatform over vechten en in deze meegedaan met vergaderingen over dit onderwerp op het wijkbureau.
Meerdere vragenlijsten ingevuld
Met burens de straat schoonmaken
Met enkele vrouwen langs mensen geweest om mee te doen aan activiteiten
Samen met burens
Samen met buurtbewoners activiteiten ontwikkelen
Samen met de burens letten op ongewenst gedrag in de buurt
Straat schoonmaken
Veiligheidsactie van de politie (verzekeringspremie omlaag)
Verlichting achter de huizen gemaakt op eigen kosten
Verzoeken om verlichting in brandgangen en afsluiting van deze gangen
Vooral met de buurman samen optreden als wij iets zien dat niet door de beugel kan

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 3: Zou u een bijdrage willen leveren om de buurt en wijk veilig te houden? Ja, namelijk... (wat zou u dan willen doen?) (N=40), 2009

	N
Activiteiten met buurtbewoners	9
Mensen aanspreken op hun gedrag	5

Met politie samenwerken / incidenten melden	4
Buurtwacht / buurtpreventie	3
Zorgen voor praktische verbeteringen (meer licht, geen hoge begroeiing)	2
Met buurtbewoners de buurt veilig houden	2
Overig	16

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 4: Veiliger, omdat... (N=24), 2009

	N
Meer politie / toezicht in de wijk	9
Meer camera's aanwezig	5
Minder rondhangende jongeren	4
Overig	6

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 5: Onveiliger, omdat... (N=46), 2009

	N
Criminaliteit is toegenomen	12
Jongerenoverlast is toegenomen	12
Woning- / auto-inbraken zijn toegenomen	7
Weinig toezicht	2
Drugsdealers / junks	2
Overig	11

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 6: Wat zijn volgens u de twee belangrijkste problemen in Overvecht, waarvan u vindt dat die met voorrang moeten worden aangepakt? (N=164), 2009

	N
Overlast hangjongeren	47
Woning- / auto-inbraak	29
Rommel op straat	14
Weinig sociale cohesie / integratie	8
Onveilige verkeerssituaties	7
Te weinig onderhoud	6
Vandalisme	5
Diefstal	4
Drugshandel	4
Onevenwichtige samenstelling wijk	4
Te weinig respect voor elkaar	4
Criminaliteit	3
Discriminatie	3
Lastig gevallen worden	3
Ruzies in de wijk	3
Beroving	2
Overig	35

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

* De respondenten geven gemiddeld 1,1 antwoorden op deze vraag.

Bijlage 7: Bent u in de afgelopen vijf jaar wel eens het slachtoffer geworden van een misdrijf in Overvecht? Ja, namelijk... (N=74), 2009

	N
Auto-inbraak / -diefstal / -beschadiging	24
Fietsendiefstal	18
Woninginbraak	14
Beroving	4
Ruzie	3
Overig	11

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 8: Welke straat? (N=7), 2009

	N
Koeweidreef en Tigrisdreef	
La Bohemedreef	
Oberondreef	
Rubicondreef	
Zambesidreef	
Zamenhofdreef	
Zebradreef en Chamatedreef	

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 9: Wanneer gebeurde dit de laatste keer? (N=67), 2009

	N
Tot een half jaar geleden	24
Meer dan een half jaar, tot een jaar geleden	25
Meer dan een, tot twee jaar geleden	13
Meer dan twee, tot vijf jaar geleden	5

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 10: Welke maatregelen neemt u of zijn er genomen om uw woning of uw bezittingen te beveiligen? (N=164), 2009*

	N
Extra sloten (woning, fiets, auto)	102
Geen spullen in de auto achterlaten	13
Auto-alarm	8
Alarm in huis	8
Verlichting	6
Alarm	5
Fiets / auto weggedaan	5
Verhuisd	5
's Avonds thuis blijven	4
Overig	64

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

* De respondenten geven gemiddeld 1,3 antwoorden op deze vraag.

Bijlage 11: Welke plekken in Overvecht vindt u onveilig? (N=129), 2009

	N
Winkelcentra in Overvecht	20
Gagelhof	17
Station	17
Geen enkele plek	12
De Klop	11
Taagdreef	6
Camera Obscuradreef	5
Overkapel	5
Overvecht Noord	4
Parken	4
Bushaltes	2
Ziekenhuis Overvecht	2
Overig	24

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 12: Vermijdt u bepaalde plekken die u onveilig vindt? (N=62), 2009

	N
Gagelhof	9
Plekken met hangjongeren	7
Station	5
Overkapel	5
Winkelcentra in Overvecht	4
De Klop	4
Taagdreef	4
Parken	3
Bushaltes	3
Camera Obscuradreef	2
Donkere plekken	2
Overig	14

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 13: Wordt er volgens u voldoende gedaan door de politie om de veiligheid in Overvecht te handhaven? Kunt u dit uitleggen? (N=64), 2009

	N
Ja	
Er is veel politie in de wijk aanwezig	35
Politie doet haar best	4
Er zijn camera's geplaatst	3
Politie komt snel	3
Overig	14
Nee	
Politie is slecht zichtbaar / te weinig politie op straat	17

Politie komt niet of te laat bij meldingen	16
Politie schiet tekort bij aanpak problemen in de wijk	15
Communicatie met politie is slecht	4
Politie neemt je niet serieus	3
Politie discrimineert	2
Overig	7

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 14: Heeft u hier een positief of een negatief gevoel aan over gehouden? Waarom? (N=42), 2009

N

Positief

- Bij de beroving heeft de politie mij goed geholpen
- Cumulus goed samengewerkt
- De melding (2x) over een op haltestop strook (tevens voorrangsweg) geparkeerde auto had na een week resultaat
- Diefstal van fiets is goed opgelost
- Door de gemeente uitgenodigd
- Door politie goed geholpen bij beroving
- Gesprek met jongeren, preventie overlast
- Goed begeleid
- Goede feedback gegeven/ geholpen
- Het is goed verlopen
- Hun inzet is groot
- Instelling goed ondersteund
- Je aangifte wordt behandeld
- Lastige burenen werden er uit gezet
- Omdat ik dan naar mijn idee mee help aan de veiligheid voor mijzelf en andere medebewoners
- Politie treedt goed op
- Positief praten heeft goed geholpen
- Reageren wel
- Want de politie kwam zelfde dag
- Wijkagent is actief en zeer bereikbaar
- Wisselend maar meestal positief

Negatief

- Cumulus wilde niet meewerken aan project voor bewoners
- Een jongen had een ruit ingeslagen en werd niet opgepakt; daar was meneer niet tevreden mee
- Een Marokkaan komt niet geloofwaardig over bij de politie
- Er is nooit resultaat geboekt
- Er lijkt niet veel te veranderen aan de situatie
- Er moet actie komen
- Geluidoverlast burenen; Mitros geeft geen gehoor, straattegels scheef, duurt soms heel lang, kapot straat meubilair, duur ook heel lang
- Het heeft geen zin
- Komt niet of te laat
- Meestal nemen zij de klacht serieus. Negatief: het groen wordt niet of nauwelijks gesnoeid, waardoor er een gelegenheid wordt geschapen om troep neer te gooien

Na een melding wordt verder niks gedaan
 Neemt je niet serieus
 Omdat de politie niet komt of te laat komt
 Probleem niet opgelost
 Soms positief en negatief want als de Rietheuveldreef niet eens gevonden wordt door de politie als
 plaats delict
 Uit eindelijk verhuisd door woonoverlast
 Werd niet serieus genomen
 Werd niets meegedaan
 Woningcorporaties werken niet mee bij klachten
 Wordt niets gedaan
 Ze helpen je niet verder en pakken de hangjongeren niet aan

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 15: Wat weet u van huisjesmelkers? (N=105), 2009

	N
Niets / weinig	47
Ze zijn in de wijk aanwezig	16
Alles / veel	11
Ze verhuren huizen aan (teveel) studenten of buitenlandse werknemers	9
Ze vragen hoge huurprijzen en onderhouden de huizen slecht	5
Ze veroorzaken overlast	3
Overig	14

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 16: Wat vindt u hiervan? (N=80), 2009

	N
Geen mening	28
Slechte zaak	20
Overlastgevende / vervelende situatie	13
Goed voor de krapte op de woningmarkt	5
Moet bestreden worden	5
Overig	9

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009

Bijlage 17: Geeft deze praktijk u een onveilig gevoel? (N=75), 2009

	N
Nee	23
Ja	21
Soms	8
Niet onveilig, maar wel onprettig	5
Het is slecht voor de wijk	5
Het geeft overlast	3
Overig	10

Bron: Labyrinth Onderzoek & Advies, 2009